

CELEBRADA AMB ÈXIT LA PRIMERA FASE DEL CONGRÉS INTERNACIONAL DE PASTORAL DE LES GRANS CIUTATS

Pas a una Església urbana

CARDENAL LLUÍS MARTÍNEZ SISTACH

Les Esglésies d'Europa han escoltat el missatge i la vida que ens arriba de l'Església a Amèrica Llatina

Del 20 al 22 de maig Barcelona ha estat la capital del pensament sociològic, teològic i pastoral a propòsit del repte que representa el procés de «metropolitització» del món, d'acord amb la definició del sociòleg Manuel Castells. La primera fase del Congrés Internacional de Pastoral de les Grans Ciutats ha estat un èxit pel que fa al nivell de participació dels ponents i dels experts, i pel que fa al contingut i la reflexió. La segona fase tindrà lloc al novembre i culminarà el dia 27 amb una audiència privada **P 2-5**

Agustí Codinach

«Construir la pau és difícil, però viure sense pau és un turment»

El pelegrinatge de Francesc a la terra de Jesús va ser fugaç però intens, no va deixar ningú indiferent. En tres dies, Francesc va visitar Jordània, Palestina i Israel, va recórrer els principals llocs sants per a cristians, musulmans i jueus situats en aquests països. El Papa va resar davant del mur de Cisjordània i va convidar els presidents palestí i israelià en una trobada de pregària per la pau el dia 6 de juny.

P 6-7

Diari de vuit dies vivint al carrer

P 25

Sumari

- 8 La radiografia del catolicisme a Espanya
- 16 Dit i Fet lluita contra l'exclusió social
- 20 Nova etapa a la Biblioteca del Seminari de Tarragona
- 26 Celebrada la TrocaJove del MCECC a Manresa
- 27 Montserrat acull el surrealisme d'Antonio Beneyto

Editorial

Portar Déu a la ciutat

Diu la Bíblia que Nínive era una ciutat molt gran: calien tres dies per recórrer-la. Fou un gran repte per al profeta Jonàs que, no obstant això, en va assolir la conversió (Jo 3,1-10). D'alguna manera aquesta asimetria és la que avui la comunitat creient, la «minoría creativa», experimenta davant d'unes ciutats que han crescut de manera desorbitada.

El Congrés Internacional de Pastoral de les Grans Ciutats, que en la seva fase preparatòria s'ha celebrat aquesta setmana a Barcelona, no és una iniciativa aïllada, sinó fruit d'una llarga preocupació de l'Església, sobretot a partir del Concili Vaticà II, de donar resposta als reptes d'una civilització cada vegada més urbana. Recordem, per exemple, el Col·loqui Europeu de Parròquies (CEP) creat el 1959 i que s'ha celebrat ininterrompudament cada dos anys, durant 27 edicions. La propera serà a Lisieux el 2015. Pau VI, a l'*Octogesima advenians* (1971), fou el primer a referir-se a regions altament industrialitzades. I la Missió Metròpolis celebrada la Quaresma del 2012 per iniciativa del Pontifici Consell per a la Nova Evangelització, com una manera de portar el missatge de l'evangeli a les ciutats més secularitzades, tot responent a la crida de Benet XVI d'anar més enllà d'allò que és rutinari i presentar signes concrets capaços de respondre als nous desafiaments. Dotze ciutats europees, entre elles Barcelona, foren les primeres participants d'una iniciativa que nasqué amb la voluntat de fer-se extensiva a altres diòcesis d'altres continents.

Què ha aportat el Congrés de Barcelona? Una novetat ha estat la metodologia: les sessions públiques eren al matí, i a la tarda hi havia debats restringits a ponents i experts. Això facilitava que no fos una juxtaposició de ponències, sinó que cada intervenció tingués present les altres, en un diàleg veritablement interdisciplinari (urbanistes, sociòlegs, teòlegs, pastoralistes...). Una altra és que ha comptat amb ponents i experts de diversos continents i això ha donat una visió mundial de les qüestions tractades. Encara una altra novetat és que hi haurà una fase conclusiva amb pastors de grans ciutats del món del 24-26 de novembre que partiran de la reflexió feta en aquesta fase preparatòria. Tot culminarà amb una audiència privada amb el papa Francesc que, com es va afirmar en el Congrés, «és el primer successor de Pere que prové d'una megàpolis». Jorge Mario Bergoglio va ser professor de Teologia Pastoral i ja com a Bisbe de Roma, a la seva exhortació *La joia de l'Evangelí* es refereix als desafiaments de les cultures urbanes: «Una cultura inèdita bateja i s'elabora a la ciutat» (núm. 73). L'impulsor del Congrés de Barcelona, el cardenal Martínez Sistach, ha declarat que «l'Església és una institució que pot oferir quelcom al món contemporani, però cal polir moltes coses perquè el seu missatge arribi». Cal també «una nova actitud de l'Església amb els més necessitats del món» que viuen majoritàriament a les ciutats.

L'efemèride de la setmana

Dia 7 de juny del 1929: la Ciutat del Vaticà es converteix en nou Estat.

Un nou llindar

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe auxiliar de Barcelona

Deixebles missioners

El papa Francesc ens parla d'una Església en sortida, expressió que no sols se'ns ha fet familiar, sinó que és un fort revulsiu que ens interpel·la i remou moltes de les nostres estructures, sovint acostumats a una inèrcia pastoral que ens reclou a les parets de les nostres esglésies i a la càlida estança dels grups. A la missió evangelitzadora de l'Església se'ns estan presentant, com sempre ha succeït, nous escenaris i nous desafiaments.

Per explicar què és aquesta nova «sortida» missionera ens convida a «sortir de la pròpia comoditat i atrevir-nos a arribar a totes les perifèries que necessiten la llum de l'Evangelí» (EG 20). És per aquest motiu que «cada cristià i cada comunitat discernirà quin és el camí que el Senyor li demana». El fet d'haver de «sortir» desinstal·la i sovint incomoda, per això demana aquell canvi d'actitud que faci possible que tota la pastoral també sigui missionera.

Ser «deixeble missioner» és el resultat d'una trajectòria on l'experiència d'amistat amb Jesús dona solidesa al seu seguiment i provoca el contagi creient a altres persones i ambients. El trobament amb Jesús en la pregària, en la lectura meditativa de la Paraula de Déu, en l'Eucaristia i els Sagraments, en l'acolliment i ajuda als altres, ens predisposa a fer de la vida un continu testimoniatge, proposta per viure i anunciar Jesús i l'Evangelí.

De cara al sentit de pertinença a la comunitat eclesial i la seva projecció missionera, ens diu que «fidel al model del Mestre, és vital que avui l'Església surti a anunciar l'Evangelí a tothom, en tots els llocs, en totes les ocasions, sense demores, sense fàstic i sense por. La joia de l'Evangelí és per a tot el poble, no pot cloure a ningú» (EG 23). Què podem respondre a uns joves que, des de la vivència de la confirmació, diuen: «Jesús ja forma part de la nostra vida!» Senzillament, que aquest Jesús no se'l quedin per a ells sinó que, fent-se'n amics, el donin a conèixer a altres joves i junts s'entusiasmin per Ell.

*CatalunyaCristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Samuel Gutiérrez, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Guillem Farré, CASTELLÓ; Víctor Gay, GIRONA; Jordi Pérez Ansótegui, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Mercedes De La Torre, ROMA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Rosa M. Boixareu, Agustí Codinach, Antoni Coll, Delfí Dalmau, Montserrat Esteve, Jaume Gabarró, Jordi Giró, Joan Guiteras, Justo Lacunza, Dani Majà, Joan A. Mateo, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Joan Piñol, Quique, Josep Rius-Camps, Lluís Serra, Mercè Solé, Leticia Soberón, Daniel Sobradillo, Andreu Sotorra, Sebastià

Taltavull, P-J Ynaraja.

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat

www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la UCIP
International Catholic Union of Press

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 130 €
Gibraltar i Portugal: 130,01 €
Resta d'Europa: 208,01 €
Amèrica i Àfrica: 243,11 €
Àsia i Oceania: 317,21 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Cures espirituals per a la crisi de les grans ciutats

Èxit de la primera fase del Congrés internacional de Pastoral de les Grans Ciutats

Carme Munté
Fotos: Agustí Codinach

Imaginem una gran regió metropolitana avui. Hi trobem un univers molt vast de persones, de procedències diverses, i també enormement polaritzades entre rics, pobres i una classe mitjana cada cop més exigua.

Posem-hi el que el sociòleg Manuel Castells qualifica de «noves formes de deteriorament de la vida» o de «model de desenvolupament inhumà»: contaminació atmosfèrica, condicions de vida i de transport precàries, explosió del consumisme, destrucció de l'espai públic a causa de models especulatiu... i pitjor encara, desintegració del teixit social.

Segons Castells, estudis tant quantitius com qualitius en diferents països associen el procés de metropolització a la destrucció de la comunitat, la tendència creixent a l'individualisme insolidari i a la competició salvatge.

Aleshores tenim que aquesta regió metropolitana que havíem imaginat veu augmentar la pràctica de la violència urbana i de la cultura de la por. S'hi suma també una crisi de legitimitat de les institucions polítiques, locals i nacionals, així com un atur galopant que situa els joves sense perspectiva.

«En el conjunt de les societats assistim a una veritable crisi de l'ànima», rebla Castells, «evidenciada pel deteriorament de la salut mental, en particular una onada de casos de depressió, alienació, desesperança, suïcidi». «En els països desenvolupats», prossegueix, «més de la meitat de les dones adultes prenen regularment medicaments antidepressius. Hi ha milions de nens que són tractats amb potents drogues per "calmar-los" quan reclamen atenció amb la seva hiperactivitat. A aquesta crisi massiva freqüentment responen les institucions de cura de salut mental mitjançant mesures d'aïllament i medicació massiva de control (estimulada per les empreses farmacèutiques) en lloc de tractaments curatius».

Històricament, la religió ha tingut un paper essencial de consol, de refugi i de protecció en temps de crisi. Per això, en aquesta regió metropolitana que hem imaginat, es constata el creixement de les persones que es declaren religioses al món, en termes tant absoluts com relatius. «El percentatge de persones religioses en el total de la població mundial s'incrementa des del 83% el 1980 al 89% el 2010», exposa Manuel Castells. Però malgrat aquestes dades falagueres, s'observa un descens en els catòlics, mentre augmenten els musulmans, els hindús i altres cristians (els evangèlics estan en fort creixement, en particular a Amèrica Llatina).

Les preguntes en aquest sentit són dues: quins factors contribueixen al declivi de la influència de l'Església catòlica al món? Quines són les possibles vies de reconstrucció dels vincles

entre l'Església catòlica i la comunitat dels seus fidels?

A la primera pregunta, la de la desafecció respecte de l'Església catòlica, Castells apunta diversos elements, com per exemple el fet que certes congregacions com els Legionaris de Crist s'utilitzin com a forma de legitimitació del poder oligàrquic. A la segona pregunta, Castells reconeix que «l'Església catòlica representa una enorme reserva de força moral i espiritual, que és el que el món necessita», però que no està sent aprofitada. En aquest sentit, el pontificat del papa Francesc representa una gran oportunitat. Un exemple concret: cal sortir al carrer i fondre's amb els sectors populars, i defensar les seves reivindicacions.

«La història de la Humanitat és una lluita perpètua entre el Bé i el Mal», apunta Castells, «en aquesta lluita es debaten els milers de milions de persones que viuen a les grans ciutats, buscant el suport de la religió per trobar el camí del Bé davant de les onades destructives del Mal que en torturen l'existència. L'Església catòlica té davant seu un repte gegantí. De com l'afronti depèn que sigui instrument diví per remeiar el dolor del món o que els humans busquin altres sendes per a la seva salvació quotidiana».

Punt de partida

La conferència del sociòleg Manuel Castells va ser el punt de partida del Congrés Internacional de Pastoral de les Grans Ciutats, celebrat en la seva primera fase del 20 al 22 de maig al Seminari Conciliar de Barcelona. Les sessions obertes del matí, a l'Aula Magna, van ser seguides amb molta aten-

MANUEL CASTELLS
L'Església catòlica representa una enorme reserva de força moral i espiritual, que és el que el món necessita

BENJAMÍN BRAVO
Les esglésies es tanquen a les vuit del vespre, quan precisament la ciutat viu una gran activitat

(71), «necessitem reconèixer la ciutat des d'una mirada contemplativa, això és, una mirada de fe que descobreixi el Déu que habita a les seves llars, als seus carrers i a les seves places».

La conferència del sociòleg Manuel Castells va ser, doncs, el punt de partida. La seva radiografia de les grans regions metropolitanas va ser crua pel seu dramatisme. Però com a bon conferenciant, Castells, catedràtic emèrit de Planificació Urbana i Regional de la Universitat de Califòrnia (Berkeley), va deixar lloc per a l'esperança. Va reconèixer que les situacions de desigualtat de les grans ciutats es poden revertir gràcies al govern local i a la societat civil.

Aquesta idea entroncava amb la intervenció que havia fet moments abans l'alcalde de Barcelona, Xavier Trias. Davant de la situació «intolerable» dels 106.000 aturats a Barcelona i del risc de trencament de la societat, va fer un gran elogi de la feina que duen a terme les entitats del tercer sector, i en concret de l'Església catòlica. «Jo sóc catòlic. Hem de reivindicar el paper de l'Església catòlica», va afegir l'alcalde de Barcelona. Des del punt de vista local, doncs, hi ha molta feina a fer per revertir els símptomes del que Manuel Castells va definir com a desenvolupament inhumà. I l'Església catòlica té un gran paper en el desenvolupament dels pobles, de les ciutats, i en fer una proposta de sentit als homes i les dones del segle XXI.

Europa escolta Amèrica Llatina

La primera jornada del congrés va estar centrada en l'anàlisi sociològica

ció i interès, i van servir per al diàleg que es va establir a la tarda, ja a porta tancada, entre els 23 congressistes. Un diàleg fructífer encaminat a conèixer la realitat de les grans concentracions humanes per facilitar «una programació i acció pastoral més reeixida», tal com va dir en la inauguració el cardenal Lluís Martínez Sistach, arquebisbe de Barcelona i impulsor del congrés.

Perquè en això consistia la primera fase d'un congrés en el qual el papa Francesc ha tingut molt d'interès: a pensar i reflexionar sobre la pastoral urbana. Francesc prové d'una gran ciutat, d'una gran urbs, d'una gran àrea metropolitana, i com diu en l'exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*

de la gran ciutat. A banda de Manuel Castells, també va intervenir Javier Elzo, catedràtic emèrit de Sociologia de la Universitat de Deusto. L'antropòleg francès Marc Augé va haver de cancel·lar la seva assistència al congrés però la seva ponència va ser llegida per Armand Puig, degà de la Facultat de Teologia de Catalunya.

L'endemà, dimecres 21 de maig, el congrés feia un pas més en la seva missió i reflexionava sobre l'encaix del cristianisme en la gran ciutat. Després d'una primera ponència de tipus històric, a càrrec d'Angelo di Bernardino, professor de l'Institut Patristic Augustinianum, va ser el torn de Benjamín Bravo, sacerdot i doctor en Teologia Pastoral per la Universitat Pontifícia de Mèxic. La seva va ser una de les ponències més celebrades del congrés, per la capacitat comunicativa i sobretot per la gosadia de proposar «receptes» concretes per sortir a l'encontre del Déu que habita a la ciutat.

«L'Església viu a la ciutat però no és urbana», va dir Benjamín Bravo, «les seves estructures, el seu llenguatge... pertanyen a un altre lloc i a una altra època». «Les esglésies es tanquen a les vuit del vespre, que és quan precisament la ciutat viu una gran activitat», va afegir a tall d'exemple.

A mesura que anava avançant en la seva intervenció, es notava que l'Església d'Amèrica Llatina, encapçalada pel papa Francesc, té molt a aportar i dir a l'Església europea. «Cal sortir a buscar Déu a la ciutat», deia Benjamín Bravo, però no ho deia només des del punt de vista metafòric, sinó literalment, i a més convidava els bisbes a encapçalar aquesta sortida al carrer, al fet de recórrer el paisatge urbà i la gent que l'habita, a assegurar-se dues hores en una plaça i observar, per tal de ser capaços de «reconèixer Jesucrist en rostres molt concrets marcats amb els trets sofrents de Crist».

I al final, una altra «recepta» concreta per arribar a ser una Església urbana: passar de les identitats fortes (temple, clergat...) a les identitats dèbils (casa, laïcat...).

La jornada del matí va acabar amb la ponència de Luca Bressan, vicari episcopal de la diòcesi de Milà i professor de la Facultat Teològica de la Itàlia Septentrional. Bressan va donar la clau teològica per interpretar la nova evangelització.

Així doncs, el Congrés Internacional de Pastoral de les Grans Ciutats va permetre aquest diàleg i encontre entre l'Església europea i l'Església d'Amèrica Llatina. L'endemà, amb la ponència del capellà i teòleg argentí Carlos M. Galli, es va tornar a fer palès que l'eurocentrisme s'ha d'anar amarant d'una

Autoritats ponents i experts en la inauguració del congrés.

altra manera de fer i de ser Església. No vol dir copiar literalment, però sí inspirar-se, ja que com va dir el sociòleg Castells, l'Església catòlica ha d'aprofitar el moment actual que brinda el pontificat del papa Francesc. «Al més alt nivell», va dir Castells, «avui hi ha un lideratge que intenta anar a l'arrel dels problemes».

Comunicar l'Evangelí a la gran ciutat

El darrer dia del congrés va ser el torn dels pastoralistes. El primer d'intervenir va ser el biblista Jean-Bosco Matand, prevere de la diòcesi de Luiza (Kinshasa). Seguidament va arribar el torn del teòleg pastoralista belga Alphonse Borràs. D'arrels catalanes, va explicar que les persones i els grups necessiten una estratègia per comunicar l'evangelí a la gran ciutat d'acord amb els instruments i les diverses realitats socials i culturals.

«Cal comunicar l'Evangelí evitant la uniformitat», va dir Alphonse Borràs, que va manifestar la seva preferència per parlar de «comunicació de l'evangelí» més que no pas de nova evangelització. Va ser molt bonic quan va recordar el fet que «no som ni propagandistes ni missatgers, som testimonis d'un encontre vital».

Després d'haver constatat la «terciarització de la modernitat», en el sentit que cada funció correspon a una necessitat, Alphonse Borràs va concloure que «els ciutadans esdevenen clients», i això també es tradueix en el camp religiós i espiritual. Així doncs, cal sortir a l'encontre d'aquestes persones assede-

ALPHONSE BORRÀS
No som ni propagandistes ni missatgers, som testimonis d'un encontre vital

CARLOS M. GALLI
Francesc va ser escollit per completar les reformes pendents del Concili Vaticà II

gades de sentit—aquestes «enormes geografies humanes»—per oferir-los una presència plural, acollidora, solidària i humil. I un darrer consell: cal treballar a llarg termini, sense obsessionar-se pels resultats immediats. El darrer de tancar les sessions va ser el teòleg argentí Carlos M. Galli, que es va referir en diverses ocasions al papa Francesc. Va parlar de la seva devoció a Pau VI i va posar en relleu la mística i la teologia que sosté la pastoral i la proposta missionera de Francesc.

«Francesc va ser escollit per completar les reformes pendents del Concili Vaticà II: l'Església per la seva

pròpia naturalesa és missionera. Només si es comprèn això s'entén el missatge de Francesc.»

Segona fase al novembre

La iniciativa d'organitzar aquest Congrés Internacional de Pastoral de les Grans Ciutats és fruit d'unes converses que el cardenal Lluís Martínez Sistach va tenir amb l'aleshores cardenal Jorge Mario Bergoglio, arquebisbe de Buenos Aires, pocs dies abans del conclave. Quan ja havia resultat escollit com a papa Francesc, la idea va tornar a sortir a col·lació. «Coincidirem els dos en la preocupació per a la pastoral de les grans ciutats», ha manifestat el cardenal Lluís Martínez Sistach en més d'una ocasió.

Fruit d'aquest interès, el 27 de novembre el papa Francesc rebrà el cardenal Lluís Martínez Sistach i altres pastors d'arreu del món. Del 24 al 26 de novembre hi haurà hagut unes jornades de reflexió per intercanviar experiències pastorals que permetran arribar a unes conclusions sobre la pastoral a les grans ciutats. Serà, doncs, la segona etapa d'aquest congrés internacional.

En les seves paraules de cloenda, el cardenal Lluís Martínez Sistach, amfitrió de la trobada, va tenir paraules d'agraïment per tots els participants, pels organitzadors i pel mateix papa Francesc. «Les conferències dels ponents i els diàlegs dels congressistes», va dir, «ens han ajudat a prendre major consciència que Déu viu en la ciutat, en les seves llars, en les seves institucions i realitats. El papa Francesc ens demana contemplar la ciutat amb una mirada de fe, per tal de descobrir la seva presència i actuació».

«Europa ha escoltat el missatge de l'Església a Amèrica Llatina»

Cardenal Lluís Martínez Sistach, arquebisbe de Barcelona

Redacció

Com valora l'experiència d'aquesta primera fase del Congrés?

La valoro molt positivament i amb això coincideixo amb tots els ponents i experts que al final de les tres jornades han valorat també molt positivament el treball realitzat i el mètode que he donat al Congrés. Hi ha una altra dada que ho confirma: l'elevada participació de congressistes durant els tres dies. En relació amb el contingut del que s'ha tractat en el Congrés, penso que és una lectura teològica en profunditat de l'*Evangelii gaudium* com a document programàtic del papa Francesc. Considero que és una magnífica aportació que ha fet el Congrés a la pastoral de l'Església. Les Esglésies d'Europa han escoltat el missatge i la vida que ens arriba de l'Església a Amèrica Llatina.

Què pot dir-nos pel que fa a la participació i implicació de ponents i experts?

Hi ha dues dades que cal posar en relleu per a la valoració del treball dels ponents i experts. En primer lloc, la decisió de participar tots ells els tres dies d'aquesta primera etapa del Congrés, malgrat els molts compromisos que tenen, donada la seva competència. I, en segon lloc, el fet —diria gairebé excepcional atesa la meua experiència d'organització i participació en congressos— que tots els ponents hagin presentat la seva conferència per escrit abans de l'inici del Congrés. És realment insòlit i els ho vaig agrair moltíssim.

Les ponències han estat molt riques de contingut, han respost a la finalitat del Congrés i els congressistes les han seguit amb molt interès i les han elogiat. Diria que l'èxit estava assegurat, perquè els ponents són «primeres espases», de primera línia en la seva respectiva especialització. A més de sociòlegs, teòlegs i pastoralistes, hi havia un grup de quinze professors molt competents en altres matèries: història, filosofia, noves tecnologies, etc.

El treball que hem realitzat les tres tardes amb els ponents i experts ha estat riquíssim. Tots hi han participat, i els experts han aportat nous aspectes a les nou conferències del Congrés. Sempre ens ha mogut posar en relleu aspectes de les grans ciutats que incideixen o poden incidir en l'evangelització i en la presència de l'Església i dels cristians en aquestes grans concentracions humanes. Totes aquestes aportacions juntament amb les conferències es lliurarà als Pastors de grans ciutats del món per preparar i realitzar l'encontre que tindrem a

Agustí Codinach

Barcelona els dies 24, 25 i 26 de novembre, i també ho lliuraré al papa Francesc, que ha tingut la deferència de concedir-nos una audiència privada el 27 de novembre.

Tots els ponents i experts han valorat positivament aquest mètode de configurar el Congrés internacional en dues etapes i que siguin ells els qui ofereixin, amb el treball realitzat aquests dies, els continguts més tècnics als pastors per ajudar-los en la seva reflexió i en la posada en comú d'experiències pastorals que s'estan realitzant en aquestes grans ciutats del món.

Tot i que el debat a la tarda s'ha fet a porta tancada, pot avançar-nos alguna de les conclusions més rellevants?

Ens cal sortir, anar a les perifèries de la ciutat per trobar, escoltar, dialogar amb les persones en ciutats fredes i despersonalitzades

En els debats de la tarda vaig indicar un mètode de treball: que a la llum del que es digué en les conferències i diàlegs del matí s'indicassin continguts que les grans urbs ofereixen a l'evangelització. Es va procurar que fos un debat que portés a propostes concretes. Es va veure molt clar que en les ponències i debats apareixien diverses configuracions de les grans ciutats en el món, que no hi havia una plena uniformitat, i també aquestes diferències apareixien entre el món europeu i l'americà. Ens cal contemplar les ciutats amb una mirada de fe per descobrir la presència de Déu en els ciutadans, en les seves llars, en els carrers i les places. Es coincidí que, com citava el papa Francesc, ens cal sortir, anar a les perifèries de la ciutat per trobar, escoltar, dialogar amb les persones en ciutats fredes i despersonalitzades. Tanmateix, Déu ens avança sempre i ell ja ha arribat a les perifèries abans que nosaltres hi anem. Fa impacte l'augment de cristians en el sud del planeta i en els països en via de desenvolupament o pobres. Els pobres interpel·len tota l'Església i tots els cristians.

Quan preveu poder enviar a cardenals i arquebisbes les conclusions ja redactades?

En les reunions de la tarda hi havia uns experts que anaven fent un treball de prendre els continguts i elaborar una relació del que s'ha coincidit més. He demanat també als ponents i experts que m'enviïn quatre o cinc continguts que considerin més importants de cara a l'elaboració de la relació final que s'enviarà als cardenals i arquebisbes.

Francesc deixa empremta a Terra Santa

El Papa i el patriarca de Constantinoble renoven el compromís de Pau VI i Atenàgores per la unitat

Ana Alba
Jerusalem

El papa Francesc ja s'ha convertit en el quart Sant Pare que visita Terra Santa. El primer a fer-ho va ser Pau VI, el 1964. Després el van emular Joan Pau II, l'any 2000, i Benet XVI el 2009. El pelegrinatge de Francesc a la terra de Jesús va ser fugaç però intens, no va deixar ningú indiferent, i tot i que pretenia ser essencialment religiós, va tenir molt de polític. En tres dies, Francesc va visitar Jordània, Palestina i Israel, va recórrer els principals llocs sants per a cristians, musulmans i jueus situats en aquests països i va emocionar.

El viatge papal, que tenia com a principal objectiu commemorar la trobada a Jerusalem, fa 50 anys, de Pau VI amb el patriarca de Constantinoble Atenàgores I, va començar a Jordània el 24 de maig i va acabar a Jerusalem el 26 de maig. En aquesta peregrinació a Terra Santa, el Papa ha estat acompanyat pel dirigent de la comunitat musulmana argentina Omar Abbud i pel rabí argentí Abraham Skorka. Tots dos treballaven per al diàleg interreligiós amb Bergoglio quan era arquebisbe de Buenos Aires.

«La pau no es pot comprar, no es ven. És un do que hem de buscar amb paciència i construir artesanalment, mitjançant gestos grans i petits en la nostra vida quotidiana», va dir Francesc a les 30.000 persones que van omplir l'Estadi Internacional d'Amman, la capital jordana, per assistir a la missa del 24 de maig.

Francesc va afirmar en una homilia centrada en la pau i el conflicte del Pròxim Orient que «cal fer gestos d'humilitat, de fraternitat, de perdó, de reconciliació. Aquests gestos són premissa i condició per a una pau autèntica, sòlida i duradora». També va parlar sobre la pau en el seu discurs davant el rei Abdullah de Jordània. El Papa va fer una crida «urgent» a una «solució pacífica per a la crisi siriana i una solució justa» per al conflicte entre israelians i palestins.

El Pontífex va celebrar un acte al qual van assistir unes 600 persones, a l'església de Betània, al lloc on la tradició diu que sant Joan Baptista va batejar el seu cosí Jesús, i es va reunir amb famílies refugiades sirianes i joves discapacitats.

Trobada de pregària per la pau

L'endemà, va volar en helicòpter des d'Amman fins a la ciutat palestina de Betlem. En la segona jornada, el Bisbe de Roma va sorprendre amb un anunci inesperat i una visita no prevista en l'agenda. Va convidar els presidents palestí i israelià, Mahmud Abbas i Shimon Peres, a «reunir-se amb mi en una pregària a Déu perquè ens concedeixi el regal de la pau. Ofereixo casa meva al Vaticà com a lloc

per dur a terme aquesta oració (...) Construir la pau és difícil, però viure sense pau és un turment».

La cita a Roma —anunciada pel Papa al final de la missa que va celebrar davant 8.000 persones al costat de la basílica de la Nativitat de Betlem, on la tradició diu que va néixer Jesús— serà el 6 de juny.

«Això és un dels signes de la creativitat i el coratge del papa Francesc, de com estableix noves formes de construir la pau, sempre des de la perspectiva de l'oració, el seu mandat no és polític», va indicar a Betlem el portaveu del Vaticà, Federico Lombardi.

En la seva trobada amb Abbas,

Ofereixo casa meva al Vaticà com a lloc per dur a terme aquesta oració. Construir la pau és difícil, però viure sense pau és un turment

Jorge Mario Bergoglio va dir: «Animo els pobles palestí i israelià i les seves autoritats a emprendre aquest feliç èxode cap a la pau amb la valentia i la fermesa necessàries (...) Per al bé de tots, ja és hora de posar fi a aquesta situació, que es fa cada vegada més inacceptable.»

Francesc va decidir aturar-se davant del mur de Cisjordània a pregar uns minuts en silenci. En el tram del mur es llegia: «Papa, necessitem algú que parli sobre la justícia. Betlem s'assembla al gueto de Varsòvia. Palestina lliure.» Als carrers de Betlem, centenars de persones van aclamar-lo, així com a la plaça del Pessebre, on l'esperaven milers de palestins de Cisjordània, Jerusalem, Gaza i Israel i també grups d'estrangers.

«Estic molt emocionat, aquest és el tercer Papa que veig de prop», va expressar Farah Nasrallah, de 79 anys i veí de Jerusalem. «Francesc és fantàstic, quan va escollir el nom de sant Francesc d'Assís vaig saber que era algú especial», va afirmar Stella, de 88 anys, jueva israeliana convertida al catolicisme.

En l'homilia de la missa de Betlem, Francesc va fer una contundent defensa de la infància. Més tard, es va reunir amb 300 nens dels camps de refugiats de Dheisheh, Aida i Beit Jibrin, després d'haver dinat amb famílies palestines de Cisjordània, Gaza, Jerusalem i Israel, que li van explicar els problemes que pateixen per l'ocupació israeliana.

«El Papa ha parlat molt poc perquè ens ha escoltat», va dir Elias Abu Muhor, que va tenir el privilegi de compartir taula amb el Pontífex. A Elias, el menú li va semblar deliciós, però una qüestió secundària. «Ha estat un dinar espiritual, per a nosaltres és una benedicció haver estat amb Sa Santedat (...) Francesc és molt humà i

Avi Ohayon

expressa molt les seves emocions», va assegurar a *Catalunya Cristiana* Elias, a qui Israel ha confiscat unes terres a la vall de Cremisan per construir-hi el mur que envolta Cisjordània. El cas afecta més de 50 famílies palestines cristianes.

Trobada amb Bartomeu I

Després de traslladar-se en helicòpter a l'aeroport de Ben Gurion, a Israel, on el van rebre el president Peres i el primer ministre israelià, Benjamin Netanyahu, el pontífex va trobar-se amb el patriarca de Constantinoble (ortodox), Bartomeu I, a Jerusalem. L'encontre, que volia commemorar el que van mantenir fa 50 anys Pau VI i el patriarca Atenàgores, va començar a la seu patriarcal de la ciutat vella de Jerusalem, on tots dos van signar una declaració conjunta, i va prosseguir al Sant Sepulcre.

El Sant Pare, acompanyat pel custodi de Terra Santa, Pierbattista Pizzabala, i pel patriarca Ilatí, Fouad Twal, i Bartomeu I, amb el patriarca ortodox de Jerusalem, Teòfil III, van renovar el seu compromís per la unitat. «La nostra trobada fraterna d'avui és un nou i necessari pas en el camí cap a aquella unitat a la qual només l'Esperit Sant pot conduir, la de la comunió dins la legítima diversitat», van afirmar. «L'abraçada que es van fer el papa Pau VI i el patriarca Atenàgores aquí a Jerusalem, després de molts segles de silenci, va preparar el camí per a un gest d'enorme importància: remoure de la memòria i de la ment de les esglésies les sentències de mútua excomunió del 1054», van recordar.

L'endemà, el Papa va demanar a jueus, cristians i musulmans que obrin els cors i la ment per entendre l'altre i que ningú no utilitzi el nom de Déu per justificar la violència, en un discurs

a l'Esplanada de les Mesquites, on el van rebre les autoritats musulmanes. El Pontífex va cridar a la pau i la justícia i va posar la figura d'Abraham com a exemple: «Musulmans, cristians i jueus reconeixen Abraham, si bé cada un de manera diferent, com a pare en la fe i un gran exemple a imitar», va recalcar en un dia simbòlic per als musulmans, que commemoraven l'ascens de Mahoma als cels—segons diu la tradició— des de la Cúpula de la Roca que el Papa va visitar.

Després, Francesc va pregar al Mur de les Lamentacions —el lloc més sagrat per als jueus— acompanyat dels principals rabins de la ciutat. El Sant Pare va deixar al mur la pregària del Parnostre escrita en castellà dins d'un sobre. Al llibre de convidats del mur va escriure: «He vingut a aprendre dels germans grans el significat d'aquest lloc. He vingut per pregar

La nostra trobada fraterna d'avui és un nou i necessari pas en el camí cap a aquella unitat a la qual només l'Esperit Sant pot conduir

Musulmans, cristians i jueus reconeixen Abraham, si bé cada un de manera diferent, com a pare en la fe i un gran exemple a imitar

per la pau a tot el món.»

Més tard, Francesc va visitar amb Peres la tomba de Theodor Herzl, fundador del sionisme, el monument a les víctimes del terrorisme que es troba al recinte i el Yad Vashem (Museu de l'Holocaust). El Papa va demanar a Déu en aquest lloc emblemàtic que «mai més» permeti un horror com el de l'Holocaust, «una monstruositat, un pecat del qual els homes s'han d'avergonyar».

Francesc va concloure el seu pelegrinatge amb una trobada ecumènica amb religiosos a l'hort de Getsemaní, al peu de la Muntanya de les Oliveres, on va plantar un arbre, i una missa al Cenacle, on Jesús va celebrar l'Últim Sopar amb els Apòstols. L'edifici on es troba el Cenacle acull també la tomba del rei David i se'l disputen Israel i el Vaticà, tot i que la propietat original del lloc és dels franciscans.

Les floretes del papa Francesc

No parlar malament de ningú

El Papa es va trobar amb els estudiants dels Col·legis Pontificis i residències sacerdotals a Roma. La conversa va ser serena, entranyable i ell va procurar trencar els natural dubtes dels seus interlocutors oferint-se a respondre preguntes fora del guió.

A la qüestió sobre com portar bé la vida de comunitat, Francesc va assenyalar la importància que els sacerdots no estiguin sols ni es formin sols. La convivència és una càrrega dolça que cal aprendre a gestionar, i va donar una clau que no per senzilla és menys potent: no parlar malament de ningú.

Deia el Papa: «Mai, mai parlar malament dels altres. Si tinc alguna cosa contra un altre, o amb el qual no estic d'acord: a la cara! Però nosaltres, clergues, tenim la temptació de no parlar a la cara, de ser massa diplomàtics, aquell llenguatge clerical... Però ens fa mal!»

I convidava tothom que, quan tinguin un problema amb algú, hi parlin directament. «Les enraonies són la pesta d'una comunitat; es parla a la cara, sempre. I si no tens el valor de parlar a la cara, parlar-li al superior o al director, i ell t'ajudarà. Però no aneu per les habitacions dels companys a parlar malament! Es diu que criticar és cosa de dones, però també d'homes, fins i tot nostre.»

L'honradesa en la comunicació interpersonal és l'antítesi de les enraonies. El Papa convidava els sacerdots —i també ho ha fet a la Cúria romana— a ser persones madures i serioses que no recorren a estratègies infantils o tramposes per gestionar les friccions que suposa la convivència. Per al Papa, la paraula clara i transparent implica també humilitat per totes dues parts, i és el millor camí per establir una amistat duradora.

Leticia Soberón

Radiografia del catolicisme a Espanya

Enquestes, estudis i dades permeten analitzar la caiguda de catòlics en la societat catalana i espanyola

Joan Piñol
Barcelona

«Espanya ha deixat de ser catòlica.» Aquesta frase grandiloqüent podria haver encapçalat aquest reportatge. Moltes dades i indicadors confirmen la pèrdua de pes de l'Església catòlica en la societat espanyola i també en la catalana. Però aquesta frase que sentenciava el catolicisme espanyol no és el titular d'aquest reportatge. La va pronunciar Manuel Azaña l'any 1931 a les Corts republicanes en el marc del debat sobre la Constitució republicana: «Espanya ha deixat de ser catòlica.» Evidentment, potser era el desig del senyor Azaña, però, almenys en aquell moment, això era fals. Ara bé, sí que ens evidencia una realitat que cal admetre d'inici: és molt difícil quantificar la religiositat d'una societat. Les percepcions juguen a la contra. És molt complicat fer sentències d'aquest tipus perquè les dades no són mai tan clares.

En el marc del Congrés de Pastoral de les grans ciutats que s'ha celebrat a Barcelona, ja s'ha tingut en compte aquest aspecte sociològic de comptabilitzar els fidels.

Normalment, quan s'intenta saber quantes persones es declaren catòliques s'empren les enquestes. Tanmateix, també hi ha dades objectives, concretes i quantificables. En aquest reportatge, hi ha tres dades que no depenen d'enquestes. Són les dades de matrimonis religiosos celebrats a Espanya, el nombre d'alumnes que han triat cursar Religió catòlica a l'escola i les persones que han marcat la casella de l'Església a la declaració de la renda. Aquestes tres variables es refereixen a l'últim any disponible, l'any 2012. Així doncs, són xifres que manifesten el comportament religiós dels espanyols i els catalans. Si en sociologia religiosa és complicat establir conclusions a partir d'enquestes, tenim també aquestes dades objectives i completes per completar la fotografia.

Dades a Espanya

Les enquestes tracen una xifra de catòlics a Espanya força similar. Segons l'estudi Mundial de Valors de l'any 2007 (amb 1.200 entrevistes) hi havia un 79% de catòlics a Espanya. El sondeig de l'ASEP (Anàlisi Sociològiques, Econòmiques i Polítiques) dona una xifra similar: 78,2% de catòlics. Les dades del CIS (l'institut sociològic oficial de l'Estat) rebaixen aquestes xifres en dates més recents. L'últim estudi que reflectia la religió era el de febrer del 2013, amb 1.900 entrevistes, on només un 58,5% es declarava catòlic. Del total de la població, només un 11,6% dels espanyols anaven a missa més d'un cop al mes. La Fundació BBVA va dur a terme una enquesta el 2012 a 1.500 persones en què un 71% es declaraven catòlics. De manera que, si unim les dades veiem un màxim del 79% i després

MILLÁN ARROYO
Amb el canvi de segle, cada cop augmenten més els que ja no es veuen com a catòlics, ni tan sols nominalment

ALEXANDRA CAPDEVILA
Aquesta secularització que vivim no es caracteritza per l'oposició a l'Església catòlica. Es tracta d'un allunyament de la pràctica i d'una pèrdua d'interès pel magisteri a l'hora d'actuar

un 78,2% i un 71% fins a arribar a la xifra més baixa, del 58,5%.

A Catalunya només hi ha les dades del Centre d'Estudis d'Opinió (CEO) que ha preguntat per la religió dels catalans des de l'any 2007. En aquests últims set anys, el nombre de catòlics ha anat disminuint. Mentre el juliol del 2007 un 69% dels catalans es declaraven catòlics, el gener del 2013 només ho feia un 58%. En canvi, els catòlics practicants han baixat però han tendit a estabilitzar-se en les últimes enquestes al voltant d'un 15%.

Una Catalunya menys catòlica

«Des de fa dècades els indicadors que analitzen la religiositat a Catalunya són significativament inferiors a la resta d'Espanya, mentre que el col·lectiu d'ateus i no creients destaquen per ser més elevats.» Així ho explica la sociòloga Alexandra Capdevila, autora d'un estudi del CEO publicat el passat 2013 sota el títol *Entre el catolicisme, l'agnosticisme i l'ateisme, una aproximació al perfil religiós dels catalans*. Aquesta estudiosa constata que el procés de secularització que ha seguit la societat catalana es va iniciar abans que a la resta de l'Estat i ha tingut molta més profunditat.

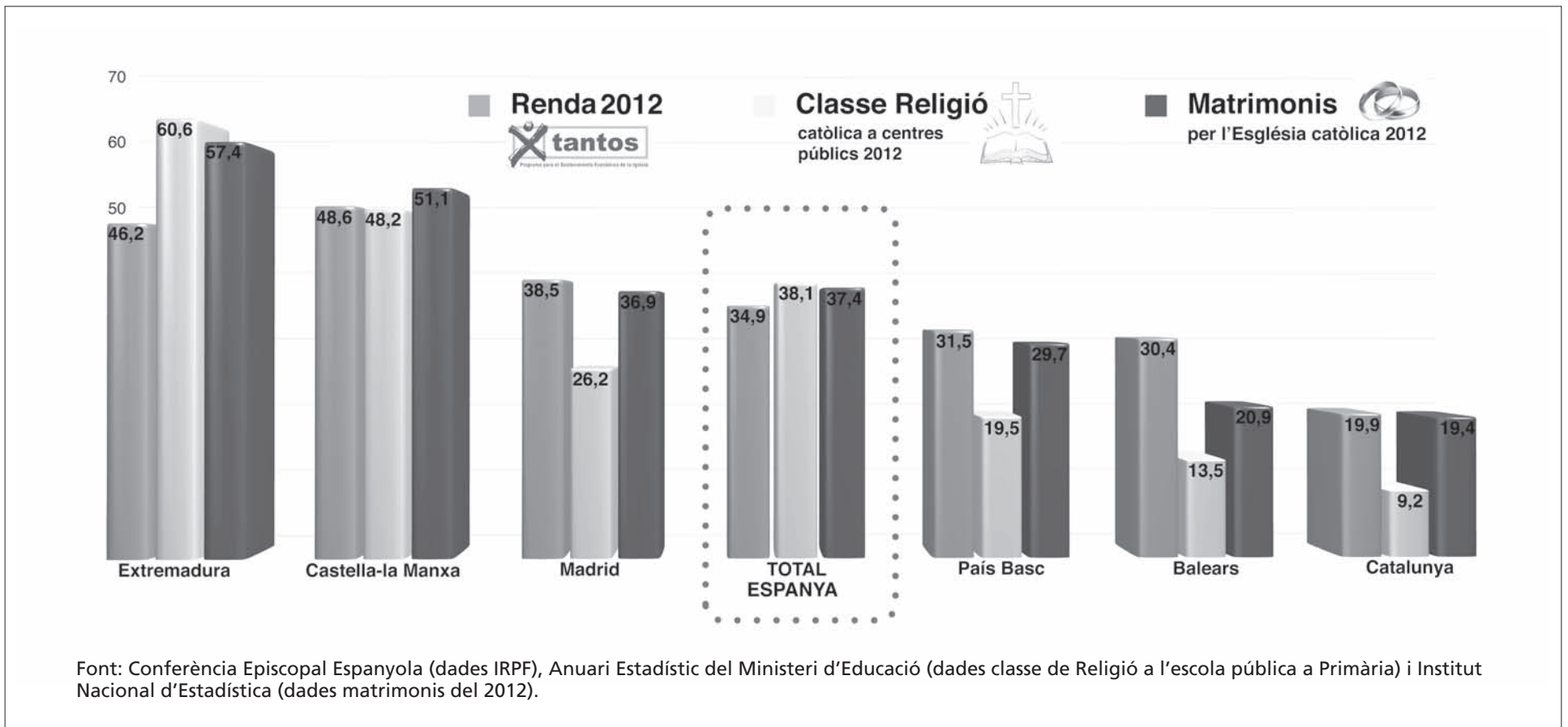
Això es demostra en tots els indicadors analitzats. No en la majoria, sinó en tots. Catalunya se situa com a l'última comunitat autònoma d'Espanya en tots els barems. És la regió amb un percentatge més baix de matrimonis catòlics (només un 19,4%), la que

menys marca la casella de l'Església a la declaració de la renda (un 19,9%) i on menys pares trien l'assignatura de Religió (un 9,2% a l'ESO en les escoles públiques i un 33% si es tenen en compte també les escoles concertades). En algunes enquestes analitzades, com la de Percepció Social de l'any 2010 feta a més de 7.700 persones, Catalunya és on menys catòlics practicants hi ha amb només un 6,8%.

La xifra de matrimonis catòlics al Principat és molt il·lustrativa de la diferència amb la resta d'Espanya. A casa nostra, des de l'any 2003 hi ha més matrimonis civils que no pas catòlics. El canvi ha estat pronunciat si tenim en compte que l'any 1986 només un 23,6% dels matrimonis eren civils. En 26 anys s'ha passat d'un 76% de matrimonis catòlics a només un 19,4%. A més, aquesta xifra s'ha reduït en un tres per cent cada any, així que tot fa pensar que les dades per al 2013 i el 2014 seran encara inferiors. A Espanya, en canvi, fins l'any 2009 hi havia més matrimonis catòlics que no pas civils. La conclusió que es pot extreure és que Catalunya va gairebé 10 anys per davant de la resta de regions espanyoles pel que fa al procés de secularització.

Mapa del catolicisme espanyol

Si apleguem totes les dades, com es mostra al gràfic annex, es pot traçar un mapa del catolicisme a Espanya. Les comunitats més catòliques són Extremadura, Castella-la Manxa, Castella i Lleó, Andalusia i Múrcia. En canvi, les menys

catòliques són: Catalunya, Balears, País Basc i Canàries. En conjunt, s'observa com al sud hi ha més catòlics juntament amb les zones rurals del nord. Per la seva banda, Madrid i València queden en una posició intermèdia. Factors històrics, geogràfics i demogràfics expliquen aquestes diferències tot i que els sociòlegs recalquen que el procés de secularització afecta totes les regions, unes abans que altres però a totes els ha arribat.

Com són els catòlics catalans?

Una dona, major de 65 anys, casada i amb més de dos fills. Aquesta és la radiografia del catolicisme català. Així ho constata l'estudi del CEO. Les dones són més religioses que els homes (un 70% dels catòlics catalans són dones). Com més joves menys creients (un 50% dels no creients o agnòstics tenen menys de 35 anys). La majoria dels catòlics està casat o bé vidu —fruit de l'edat— i molts tendeixen a tenir famílies nombroses amb 3, 4 i 5 fills. Per exemple, un 6% dels catòlics practicants tenen 5 fills o més, mentre el conjunt de la població catalana només un 1,8% arriben a aquesta xifra de descendents. També hi ha més catòlics a les províncies de Lleida i Tarragona i menys a Girona i Barcelona. A més, a les poblacions de menys de 2.000 habitants també hi ha més catòlics.

El factor generacional

L'aspecte central és l'edat. «A mesura que augmenta l'edat de la persona enqüestada la proporció de catòlics practicants s'incrementa», conclou la sociòloga del CEO. El sociòleg Millán Arroyo, professor de la Universitat Complutense de Madrid, arriba a la mateixa conclusió: «Ser religiós o no és en bona mesura una qüestió generacional.» La Fundació Santa Maria fa anys que analitza les creences dels joves amb uns resultats coincidents. En l'enquesta de l'any 2010, un 53% es defineixen com a catòlics. La dada és prou bona però quan es fan preguntes

més concretes es demostra que els joves tenen, sovint, una religiositat dispersa. Només un 41% afirma creure «en el Déu revelat en Jesucrist» i només un 22% considera molt important la religió a la seva vida. Maite Valls, sociòloga i coautora d'aquest informe, suggereix que una explicació és que «hi ha una menor presència de la religió a les famílies i ja s'han incorporat a la societat les primeres generacions de pares secularitzats que no transmeten la religió als seus fills». És a dir, el paradigma clàssic de més jove-menys religiós s'ha agreujat quan, a més, es trenca la transmissió intergeneracional de la fe. És a dir, hi ha molts joves que no han perdut la fe simplement perquè no l'han tinguda mai.

Una variable que els estudiosos coincideixen que no és rellevant és la posició socioeconòmica. En general, els catòlics no són ni pobres ni rics. Això desmunta part del tòpic que relaciona la burgesia amb l'Església catòlica. El professor Millán Arroyo opina: «La posició econòmica quan es controla el factor edat resulta molt poc important per determinar el grau de religiositat.» Tampoc no hi ha una correlació directa entre el nivell d'estudis i la religiositat si s'exclou el factor generacional.

Perspectives de futur

El factor clau perquè una persona sigui creient o no, des d'un punt de vista sociològic, és l'edat. Si els joves d'avui no són catòlics, el futur de l'Església catòlica a Catalunya i Espanya s'albira molt negatiu. «L'ateisme i l'agnosticisme augmenten a gran velocitat entre els joves i aquests joves educats en la no-creença és molt difícil que d'adults es converteixin. A més, quan siguin pares ja no donaran una educació religiosa als seus fills», conclou el professor Millán Arroyo. Aquest estudiós de la sociologia religiosa preveu que cap al 2020 el catolicisme a Espanya haurà davallat considerablement i adverteix: «Aquesta predicció és molt sòlida i segura.» Simplement, és una qüestió d'edat.

Durant els anys 90 i els primers anys

Mentre el 2007 un 69% dels catalans es declaraven catòlics, el 2013 només ho feia un 58%

En canvi, els catòlics practicants han tendit a estabilitzar-se al voltant d'un 15%

En 26 anys a Catalunya s'ha passat d'un 76% de matrimonis catòlics a només un 19,4%

DONES I GRANS
Un 70% dels catòlics practicants són dones i un 50% dels no creients tenen menys de 35 anys

del segle XXI les perspectives no eren tan negatives. Totes les enquestes reflectien un estancament en la davallada religiosa. Per exemple, si mirem les estadístiques de matrimonis catòlics a Catalunya, aquests es van estabilitzar durant el període comprès entre el 1983 i el 2000. A partir d'aquell any, però, els casaments religiosos van començar a caure en picat. Així ho observa també el sociòleg Millán Arroyo: «Fins a finals del segle passat, els catòlics es van mantenir estables, però

només nominalment, perquè disminuïen els practicants. Però amb el canvi de segle, cada cop augmenten més els que ja no es veuen com a catòlics, ni tan sols nominalment.»

Cultura catòlica

Aquesta fotografia del catolicisme a Espanya i Catalunya ha portat a afirmar a alguns sociòlegs que estem dins el «postcatolicisme». El rector de la Universitat Progressista d'Estiu, Jordi Serrano, va publicar un llibre el 2007 sota el títol *Catalunya ha deixat de ser catòlica*, esgrimint moltes dades. Autors com ell relacionen directament la modernitat amb l'ateisme. La ciència, l'evolució, el progrés humà i la democràcia serien conceptes incompatibles amb la religió. Molts sociòlegs han defensat que a mesura que una societat es modernitza disminueix la religió. Aquest concepte està actualment en crisi i pocs sociòlegs el sostenen. Després de dècades de progrés i modernització, la fe encara persisteix. A països com Itàlia, els Estats Units o Suïssa la modernitat no ha fet desaparèixer la fe.

Alexandra Capdevila, autora del treball del CEO sobre la religió a Catalunya, afirma que no es poden treure conclusions precipitades de la davallada del catolicisme: «Aquesta secularització que vivim no es caracteritza ni per l'oposició ni per la negació de la religió ni de l'Església catòlica. Senzillament, es tracta d'un allunyament de la pràctica i d'una pèrdua d'interès pel magisteri a l'hora d'actuar en les diferents esferes de la vida sexual, econòmica, professional i política.» Aquesta professional de la sociologia ha investigat a fons la religió a Catalunya per mitjà de dades empíriques. Si Azaña deia que Espanya ha deixat de ser catòlica i alguns laïcistes sostenen que Catalunya també ha deixat de ser catòlica, què hi diu aquest estudi? Capdevila conclou: «La societat catalana ha passat de ser un país de religió catòlica a ser un país de cultura catòlica.» Això sí, culturalment o religiosament, Catalunya continua sent catòlica.

Punt de vista

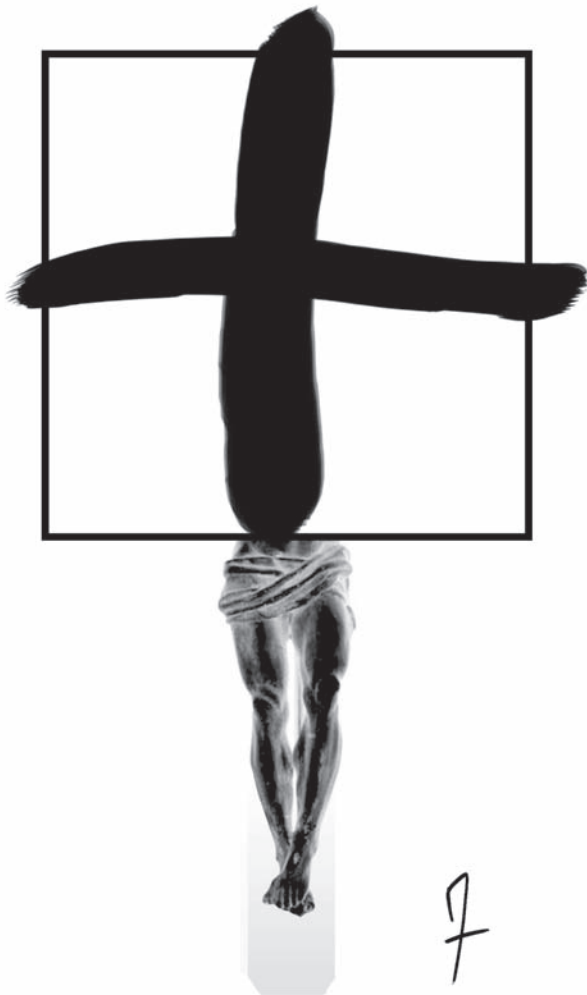
Daniel Sobradillo Cardona
Ecònom de Tarragona

Una declaració de principis

Fa poc es publicaven les conclusions de l'estudi *L'acció social de les entitats d'Església. El seu paper en la cohesió social de Catalunya*. D'aquest estudi es desprèn que prop d'un 17% de les entitats que treballaven l'any 2013 en el tercer sector són d'inspiració cristiana. Un miler d'entitats a tot Catalunya, algunes de grans i conegudes com Càritas, moltes altres de mitjanes, petites i poc reconegudes. En totes elles com a marca del seu tarannà destaca l'anonimat, perquè la seva prioritat no és donar-se a conèixer, el que les guia com a entitats d'Església que són és la perspectiva de l'evangeli.

L'Església catalana i aquestes entitats dins el seu conjunt, treballen freqüentment per millorar una societat que pateix més que mai les desigualtats i injustícies socials. Sense aquesta tasca realitzada, el patiment social en tots aquests anys de crisi hauria estat molt més important. Com sempre, no s'espera cap reconeixement, ser testimonis d'aquestes entitats sorgides de les nostres parròquies i de la nostra gent és la recompensa més gran que podem tenir, és el fruit de la llavor de l'evangeli.

Aquesta tasca d'acció social és tan sols una de les moltes activitats de l'acció de l'Església, tota l'obra que es desenvolupa entre els 2.000 mossens i diaques de les diòcesis catalanes juntament amb els religiosos, religioses i voluntaris són la base d'aquest servei.

Saber que en el dia a dia més de 160.000 persones es posen a diari al servei de l'Església, dona valor a la nostra acció, com també saber que l'Estat s'estalvia més de 30 milions d'euros amb la nostra gestió. Sense l'assignació tributària seria molt difícil mantenir aquesta ajuda, però també cal valorar l'optimització que fem dels recursos. És curiós que tot i disposar de dades tan convincents i que un 75% de la població es declara catòlica, tan sols un 35% dels declarants marquen la creueta en la declaració de la renda.

Tot el patrimoni de l'Església i que en definitiva és dels nostres pobles i ciutats, tan arrelat al territori, a la nostra cultura i als nostres records; ermites, esglésies i catedrals requereixen un manteniment important i constant. Aquests béns dels quals tota la societat gaudeix i que sovint ajuden tant a promocionar els territoris, es troben amb dificultats per trobar recursos per mantenir-los

en bon estat.

L'assignació tributària és sobretot la corresponsabilitat dels catòlics amb un programa que es referma en l'evangeli, però que també implica tota la societat, ja que en definitiva s'està treballant pels més necessitats i per una societat millor a partir d'uns valors compromesos a fer el bé.

Marqueu la «X» en la declaració de renda i feu de la vostra una declaració de principis.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova
Degà del Capítol Catedral de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

Màrtirs, avui

El papa Francesc ha dit, recentment, que «avui hi ha més màrtirs que en els primers temps» de l'Església. Una denúncia de la persecució de centenars de milers de cristians i de les lleis discriminatòries a Europa i altres indrets.

Màrtir és una paraula grega que significa «testimoni». Una persona que, per la seva fe i el seu amor a Crist, afronta el sofriment i la mort. La llista dels màrtirs és molt llarga. No és una llista tancada, sinó que, a cada època, hi ha homes i dones que testimonien la seva fe en el primer dels màrtirs, nostre Senyor Jesucrist.

El llibre dels Actes o Fets dels Apòstols mostra que el martiri seguí immediatament a la mort de Crist. S'hi llegeix el martiri de sant Esteve, el de sant Jaume, el

de sant Pau... Tots són vistos com a identificació plena amb Jesucrist. Les cartes de sant Ignasi d'Antioquia, camí del martiri, són una esplèndida catequesi del valor del martiri. Ignasi manifesta el goig de poder lliurar la vida pel Senyor i anhela que arribi la seva hora martirial.

A cada època, s'aixequen honestes figures martirials. El màxim testimoniatge l'han viscut molts seguidors de Jesucrist. No solament els que foren víctimes de les grans persecucions romanes. Hi ha testimonis en tots els temps. Recentment, a Tarragona, foren beatificats un gran nombre de perseguits i morts pel fet de ser cristians, a mitjans del segle passat. Hi ha encara, en determinats països, persecució i mort de creients. Hi ha lleis contra el cristianisme. Conculcació de la llibertat!

«Els màrtirs», va dir un escriptor dels primers temps de l'Església, «són llavor de nous cristians». De fet, els màrtirs han adobat el terreny espiritual amb la seva sang. Hem de pregar els uns pels altres, a fi que els cristians tinguem fortalesa per no renegar mai de la fe i que estiguem decidits a donar la vida per Aquell que, morint a la creu, va redimir la humanitat.

A propòsit de...

P-J Ynaraja
Capellà del Montanyà
ynaraja@ynaraja.e.telefonica.net

Maria Laach

Ja he fet referència a un viatge a Alemanya amb cinc amics sacerdots. Algú va veure el nom d'aquesta abadia i vam decidir visitar-la.

Cal advertir que, per la meua situació geogràfica, això de monestir benedictí té en la meua ment una referència immediata: Montserrat, i això pot induir a error. El cas d'aquest últim, crec que és únic. Es tracta d'una muntanya sorprenent i exòtica. En un racó, en situació arriscada d'equilibri i ben aferrada, hi ha l'abadia. Unit a ella, hi ha un santuari. Tot està tan junt, que és difícil separar les dues realitats.

Maria Laach devia ser un monestir solitari i silenciós.

El nom significa senzillament Maria del Llac, perquè s'aixeca al costat d'una llacuna plàcida. A pesar de la reserva que s'hi respira, un no s'hi sent estranger. Sap que la vocació del monjo implica pregària i feina. El segon aspecte s'ha exercit de maneres ben diferents. El primer, el més genuí, és la pregària. Litúrgica i individual. No estem mai tan a prop dels homes com quan preguem a Déu per ells. Malgrat que molts ho desconeguin, no ho apreciïn o se n'oblidin.

Tot i que no hi veiem ningú, un s'hi troba com a casa. No et sents vigilat, ni pagues entrada. Llegeixo la salutació que copio textualment: «Estimats visitants. Benvinguts a l'església de la nostra abadia. Ens alegrem de la vostra visita. Coneixereu aquest testimoni de fe incomparable, amb la seva rica història. Fa 900 anys que els monjos es reuneixen aquí, cada dia, per lloar Déu. Per favor, presteu atenció a aquesta primera i més important funció de la nostra església. La basílica convida a pregar i reflexionar.»

Un recorda que d'aquí era monjo Odo Casel, el qui amb les seves intuïcions va renovar la teologia litúrgica. En els meus temps de seminarista, les seves idees sonaven enigmàtiques, o potser exòtiques. Posteriorment van ser acceptades i més tard assumides pel Vaticà II.

«La bellesa salvarà el món», va dir Dostoiévski. El cardenal Ratzinger ho recordava afinant una mica el sentit. Deia: «L'autèntica bellesa salvarà el món.» Una bonica definició, malgrat que no és cap dogma de fe.

Una escultura en bronze que representa un àngel, de línies modernes, transmet la salutació de la comunitat al visitant.

A dins es respira la presència del Senyor. Misteri sacramental que Odo Casel va estudiar profusament i que va donar a conèixer.

S'adverteix al cristià fervorós que a la capella del Santíssim, a més d'adorar, disposa d'un confessor on pot rebre el perdó. Hom queda meravellat quan veu a l'atri una font com la del pati dels lleons de Granada.

A l'entorn hi ha una zona sepulcral, un museu a l'aire lliure al costat del bosc. Una inscripció senzilla en una làpida recorda que hi va estar Edith Stein i, a l'entrada de la cripta, se'ns adverteix que, el 1921, s'hi va celebrar la primera missa de cara al poble.

Les cases d'espiritualitat o de recés més antigues van ser els monestirs. Quan hom l'abandona està convençut que aquest ho continua sent.

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

El llenguatge de les ferides

Els deixebles estan reunits. Les portes tancades els protegeixen de la por (Jn 20,19-23). La història que acaben de viure en la passió i mort de Jesús no els fa augurar res agradable. Potser ells estan a la llista i són els següents a patir judici i condemna. La sospita d'una persecució els manté units. Cap història de grandesa no es construeix a partir de la por. L'aparició de Jesús produeix la transformació.

El temor, com a aglutinant del grup, és substituït per la persona de Jesús, que es col·loca en el centre. Abans, desactiva els mecanismes defensius quan entra al recinte sense que les portes tancades li ho impedeixin. El seu missatge proporciona pau. No es tracta d'un fantasma, sinó d'un ésser de carn i ossos. Per identificar-se, els mostra les mans i el costat, és a dir, les ferides de la creu. Les nafres són la seva carta de presentació. No recorre als seus miracles, als seus moments de popularitat, al ressò de la seva entrada triomfal a la ciutat, als arguments dels seus debats amb els fariseus... Jesús utilitza el llenguatge de les cicatrius. En cadascuna d'elles, hi ha vida, història, sofriment, generositat, coratge. No es rendeix davant les dificultats, que afronta amb valentia i fidelitat als plans de Déu. Anuncia la Bona Notícia. Canvia en alegria l'actitud apocada dels seus deixebles.

Jesús no torna només per consolar-los ni per donar-los tranquil·litat. Genera en ells un procés de transformació, que exigirà atreviment, risc, audàcia. Malgrat el seu tancament, penetra en la seva vida. Converteix la por en alegria, l'absència en visió, la defensa en obertura, el temor en pau. Jesús no vol que els seus deixebles es tanquin en ells mateixos. La seva proposta trenca tots els esquemes: «Com el Pare m'ha enviat a mi, també jo us envio a vosaltres.» Cal sortir. N'hi ha prou de refugiar-se en amagatalls. L'objectiu és realitzar el programa de Jesús en el món amb la força de l'Esperit sense cap més arma que les mateixes ferides i febleses. Els deixebles entenen que l'anunci no es basa en la superioritat de la seva vida, sinó en la

La vida es pot reconstruir. No ens hem de tancar per por de ningú

humilitat de qui compleix un encàrrec que el depassa. No han d'amagar les seves cicatrius, perquè no s'anuncien ells mateixos. D'aquesta manera, les converteixen en garantia de la validesa del que proclamen. Aquí rau la paradoxa. En la feblesa es mostra la força. El testimoni de la vida, especialment a través de les seves ombres i ferides, resulta convincent. Més enllà dels errors i els desencerts, hi ha el perdó. Jesús ho anomena el perdó dels pecats, que afecta el més profund de la consciència. La vida es pot reconstruir. No ens hem de tancar per por de ningú. Podem recuperar l'alegria. Cal anunciar la Bona Notícia, que consisteix fonamentalment a comunicar als altres el que el Senyor ha fet en la teva vida i com t'ha guarit les ferides.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viqui70@yahoo.es

Els «sobrants»?

Llegint l'últim llibre del meu amic Joan Zapatero, em vaig adonar d'un detall evangèlic que sempre m'havia passat per alt: el nom de Bartimeu. Un pobre captaire, cec, i a la vora del camí.

Captaire, disminuït i exclòs. Totes les característiques dels actuals «sense sostre», aquells a qui anomenem genèricament, aquells que ens trobem al llarg del carrer Pelai, o que venen clínexs als cotxes de la Bonanova i als quals no gosem mirar perquè no sabem com reaccionar, o perquè «ells s'ho han buscat» o perquè «no podem donar a tots els captaires» o perquè «potser formen part d'una màfia».

Hom considera l'ésser humà com un bé de consum, que es pot usar i després llençar

Marc té el detall de donar-nos el nom d'aquell captaire que segurament va ser tractat pels seus contemporanis igual que el Noloto, el Jose, el Moha, l'Àngel, el Dan... i tants amics captaires que conec pel seu nom i això em permet personalitzar-los com Marc fa amb el cec Bartimeu.

Aquell dia havia tingut una conversa molt interessant amb amics que estan en un

moment de reinserció social. Parlaven de la seva experiència passada quan vivien al carrer. Tots coincidien que va ser la seva època més degradant. I que, malgrat que no volien anar als llocs que ofereixen per la seva situació d'addiccions i l'anarquisme que això comporta, ningú no vol viure d'aquella manera. «Per a mi —comentava un d'ells que havia passat molts anys arrossegant-se pels carrers— el pitjor és la mirada dels que t'envolten i t'ignoren o et menyspreen obertament. El carrer et porta a una situació de degradació gran. No tens els elements mínims per a la teva higiene personal, cada vegada estàs més brut, i això et va deshumanitzant fins que fas fàstic a la gent.» «Jo tinc records molt humiliants —diu un altre—; per exemple, entrar en un bar per anar al lavabo i sentir els crits de l'amo fent-te fora. Has d'anar sempre amb les teves pertinences a sobre per no perdre el poc que tens o amagar-les en un forat que coneixes... i dormir amb un ull obert per por del que pugui passar.»

Per això vaig sentir un gran goig amb les paraules del papa Francesc en la seva exhortació apostòlica parlant d'aquesta realitat tan punyent: «Així com el manament de "no matar" posa un límit clar per assegurar el valor de la vida humana, avui hem de dir "no a una economia de l'exclusió i la desigualtat". Aquesta economia mata. No pot ser que no sigui notícia que mor de fred un ancià que té per casa el carrer i que sí que ho sigui una caiguda de dos punts en la borsa. (...) Com a conseqüència d'aquesta situació, grans masses de la població es veuen excloses i marginades: sense feina, sense horitzons, sense sortida. Hom considera l'ésser humà com un bé de consum, que es pot usar i després llençar. (...) Els exclosos no són "exploatats" sinó rebuigs, "sobrants".»

Eduard Brufau

El resultat de les eleccions europees dibuixa un escenari nou: el Partit Popular és qui aconseguirà més escons, però a França s'imposa l'extrema dreta i al Regne Unit els euroescèptics; a Espanya la victòria del PP no pot amagar l'afebliment del bipartidisme i un ascens sorprenent de formacions renovadores, com ara Podemos; i a Catalunya la victòria d'Esquerra confirma la fermesa creixent de l'independentisme.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

Membre de la Societat Espanyola de Medicina Marítima

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
  - PSICOTÈCNICS
  - LLICÈNCIA D'ARMES
  - LABORALS I ESCOLARS
  - NÀUTICA
- INFORMEU-VOS-EN:**
Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Esqueles a Catalunya Cristiana

Tel. 934 092 810

Des del monestir

Se n'ha anat?

Un escrit del bisbe Pere Tena, mestre i amic, admirat i plorat amb motiu de la seva mort, porta aquest títol: *Un aspecte del misteri pasqual: l'Ascensió*. I en ell exposa, amb claredat i profunditat: «El llenguatge amb el qual expressem el misteri de l'Ascensió és particularment perillós de traïr la realitat de la fe, perquè és un llenguatge imaginatiu, a partir de les coses visibles, que no correspon directament a la realitat espiritual, invisible i celestial. (...) L'afirmació de fe és, però, la mateixa: Jesús és el Senyor, el Fill de Déu fet home, que ha rebut la glòria i el poder divins.» El nom de la famosa cançó *Se'n va anar*, interpretada per Raimon i Salomé i guanyadora d'un fa-

mós festival televisiu el 1963, podria il·lustrar una visió romàntica i figurada de Jesús pujant-se'n al cel, a l'estil d'aquella coneguda estrofa de fra Luis de León: *¡Y dejas, Pastor santo...!*

En canvi, si ens atenem al final de l'Evangeli de Lluc, predominen uns altres sentiments. «L'alegria dels deixebles després de l'ascensió» corregeix la nostra imatge de tal esdeveniment. L'ascensió no és un anar-se'n vers una zona llunyana del cosmos, sinó que és la proximitat permanent que els deixebles experimenten d'una manera tan forta que en treuen una alegria duradora» (Benet XVI). Jesucrist, doncs, de diversa manera, està a la glòria i està amb nosaltres. Ho podem reblar, encara,

amb una tercera citació, que ens ajudi a tocar de peus a terra, a viure aquest misteri amb obres de caritat. Diu sant Agustí: «El Cap que ascendia va recomanar els seus membres a la terra. (...) I per què parlà des del cel? Perquè els membres eren trepitjats a la terra. Des de dalt digué: "Saule, Saule, per què em persegueixes?" He pujat al cel, però encara jec a la terra. Aquí sec a la dreta del Pare; allí encara pateixo fam i set i sóc un pelegrí. (...) Ascendeixo perquè sóc el cap: el cos encara jec. On jec? Per tota la terra. Vés amb compte a no ferir-lo, vés amb compte a no violar-lo, vés amb compte a no trepitjar-lo. Aquestes són les últimes paraules del qui se n'anava al cel.»

Jaume Gabarró
Monjo de Solius

La sal de la terra

La lluita de les dones

És magnífic veure dones que han escalat cims alts en un món conquerit per homes. La científica Josefina Castellví, flamant Catalana de l'Any, va ser la primera dona al món a dirigir una base a l'Antàrtida. Era una feina que havia de liderar l'oceanògraf Antoni Ballester, però un ictus li ho va impedir. Josefina va agafar el timó de la base, l'any 1988 (fins al 1994), en una època de tensions entre l'exèrcit espanyol i els científics. El 2012 aquesta oceanògrafa va tornar al continent blanc per reviuir *Els records glaçats*, tal com es pot veure en el documental d'Albert Soler. Castellví té 78 anys, i continua visitant el seu mestre Antoni Ballester, empenyent-li la cadira de rodes i explicant-li la bellesa del paisatge més verge del planeta. Un laboratori ric, no exempt d'interessos geopolítics i macroindustrials. En el camp de l'educació, destaca Malala, la nena

pakistanesa a qui els talibans van disparar un tret al cap, i que ara viu a Londres. L'odien perquè defensa l'escolarització de les dones. Malala és una de les veus que ha pressionat la comunitat internacional per l'alliberament de les nenes segregades l'abril passat en una escola del nord de Nigèria. Nenes cristianes i musulmanes víctimes de la violència extremista dels homes de Boko Haram (nom que vol dir «l'educació occidental està prohibida»). Amnistia Internacional ha denunciat que l'exèrcit de Nigèria va ser alertat del segrest de les 275 nenes, però no va fer-hi res. Una de les noies que es va escapar va dir que les violaven 15 cops al dia. Tant de bo que, a la publicació d'aquest article, totes hagin tornat a casa. Els seus cossos han estat camps de guerra i les seqüeles seran enormes. Els culpables d'aquesta barbàrie han de ser detinguts i condemnats.

Al país d'origen de Malala, la cristiana Asia Bibi fa quatre anys que està empresonada i sentenciada a morir a la forca. Un imam local la va acusar d'un delictes de blasfèmia contra Mahoma, que ella no va cometre. Li van aplicar la Llei de la Blasfèmia, que segons Human Rights Watch s'utilitza especialment contra les minories religioses. El món occidental es va escandalitzar i el president del país, Asif Ali Zardari, la va «perdonar». Un jutge va revocar la decisió. L'anunci del perdó el va fer el governador del Panjab, Salman Taseer, que per defensar l'Asia Bibi va ser assassinat. Per la mateixa causa van matar el ministre de Minories Religioses, el catòlic Shahbaz Bhatti. Els advocats d'Asia Bibi van apel·lar la sentència, però la revisió del judici s'ha ajornat en diferents ocasions perquè els jutges tenen por que els matin.

Montserrat Esteve
Periodista /
emmontserrat@hotmail.com

Mirada al món

El Sudan del nord: condemnada a mort per ser cristiana

El seu nom és Meriam Yehya Ibrahim, una cristiana de 28 anys i metgessa de professió. És filla de pare musulmà i de mare cristiana ortodoxa natural d'Etiòpia. Un tribunal sudanès li ha donat tres dies perquè renegui de la seva fe cristiana i torni a la cleda de l'islam. La llei islàmica la considera musulmana com el seu pare. Però ella afirma rotundament que és cristiana perquè va ser així com la va educar la seva mare. Per tant, no està disposada a renegar de la seva fe. El jutge, Abbas Khalifa, la va condemnar a la pena capital el diumenge 11 de maig i li va donar tres dies perquè se'n penedís. El dijous 15 Meriam li va contestar al jutge: «Jo sóc cristiana i mai no he comès apostasia.» La sentència a mort va ser ratificada. Mentre els partidaris musulmans de la decisió judicial cridaven *Allà Akbar* (Al·là és Gran) un grup de manifestants cristians recordava amb cartells escrits en àrab: «Justícia per a Meriam perquè és cristiana.» El jutge Khalifa es va referir

a Meriam amb el seu nom musulmà, Adraf Al-Hadi Mohammed Abdullah.

Meriam està embarassada de vuit mesos i espera el seu segon fill a la presó. Allí l'acompanya el seu primer fill de només 18 mesos. Per si encara no n'hi hagués prou, haurà de rebre cent fuetades per haver-se casat amb un cristià i esperar que el seu fill tingui 2 anys. Serà aleshores quan Meriam acabarà a la forca, si no hi intervé la Cort Suprema per impedir l'execució efectiva de la pena de mort.

El marit de Meriam és un cristià sudanès, Daniel Wani, de nacionalitat americana. Es van casar per l'església el 2011. Per agreujar encara més el cas el mateix tribunal ha declarat que el matrimoni de Daniel i Meriam és il·legal, invàlid i contrari a la llei islàmica. Perquè un cristià no pot casar-se amb una musulmana, ja que la cort considera Meriam musulmana a tots els efectes. Això no obstant, cal subratllar que la mateixa llei islàmica

permet i aprova que un musulmà es casi amb una dona jueva o cristiana.

El cas de Meriam ha arribat a l'opinió pública i obliga els governs a defensar sense embuts la llibertat de consciència i la llibertat de religió. I no únicament aquests dos aspectes, sinó també la llibertat del ciutadà musulmà per convertir-se a una altra religió. La nova Constitució de la República de Tunísia (2014) garanteix la llibertat del ciutadà que vulgui canviar la seva religió. I la legislació tunisiana no va contra la llei islàmica. L'Alcorà afirma: «No hi ha imposició en la religió» (2,256) i «Digueu-los, és la veritat del vostre Senyor, el qui vulgui creure, que cregui, i el qui no vulgui creure, que no cregui» (18,30). Esperem que en les autoritats del Sudan del nord prevalgui el bon sentit i tinguin el coratge de deixar lliure la Meriam. Sense les fuetades i sense penjar-la. Ho demana el llibre sagrat de l'islam.

Justo Lacunza Balda
Pare blanc, arabista-islamòleg,
des de Madrid

Bon dia, ciutadà

Observem que els ciutadans en general estan molt retrets per parlar i per somriure. Amb tot, curiosament, quan intentes que ho facin, la majoria se senten satisfets de fer-ho. Per què costa tant somriure i ser amable? No siguem gasius amb la societat. Tots necessitem amabilitat, en especial els que no la poden donar.

A. VILLALONGA
Barcelona

Les noves tecnologies

Què hem de fer perquè l'avanç tecnològic no influeixi dins nostre? Estem saturats d'informació i gairebé en temps real. Què podem fer per no deixar-nos envair i ser reflexius, i filtrar tot el que ens arriba? Com podem frenar respondre immediatament a tant de reclam?

Obrir espais de reflexió com a hàbit, i també el silenci, potser facilitaria poder donar la resposta adient en el seu moment o deixar passar informació sense prestar-li més atenció. En el fons, sigui com sigui la vida, el que hem de conservar sempre és «ser amos de nosaltres mateixos». Potser seria bo intentar educar així les noves generacions, lliures, perquè si no les noves tecnologies se'ls engoliran.

MAYTE B. PUJOL
Barcelona

La família

La societat necessita famílies cristianes. Home i dona que es comprometen en el sacrament del matrimoni, el qual ajuda i reforça l'amor i fa conèixer Jesús als fills.

El personatge més famós de la història

Jesucrist és el personatge històric més famós en la història de la humanitat. El càlcul l'ha fet un *software* desenvolupat per Steven Siena, professor de Ciències de la Computació a la Universitat Stony Brooke de Nova York, i Charles Ward, expert en informàtica i enginyer a Google Inc. En la llista hi ha una dada que no passa desapercebuda i és la menció de grans personatges catòlics als 100 primers llocs: sant Pau (34), sant Pere (65), sant Tomàs d'Aquino (90), Joan Pau II (91) i santa Joana d'Arc (95).

El *software* fa servir un algoritme que mesura la significació històrica a través de l'anàlisi de Viquipèdia i altres fonts de dades. La classificació s'ha fet usant la metodologia que segueix Google per classificar les webs (rànkning de pàgines, extensió de l'article estudiat, lectors). El resultat també prediu quins dels personatges referits ho continuaran sent d'aquí a 200 anys. Els autors de l'anàlisi han publicat els resultats al llibre *Who's Bigger*, que compta fins i tot amb una web (www.whoisbigger.com).

JESÚS D. MEZ MADRID
Girona

Els pares representen Déu i ells els han d'educar amb la seva autoritat perquè creixin saludables de cos i ànima.

M. CARMEN CAYUELA
Barcelona

La família no té un model únic

Referent al suplement «Evangeli i família», dins del setmanari *Catalunya Cristiana* de l'11 de maig passat, voldria dir que estic en total desacord a l'hora de presentar el model de família, tant en la frase enquadrada com en el dibuix i en totes les fotografies, on únicament són heteronormatives. En la societat hi ha més models de família i moltes d'elles també cristianes.

Demano i espero que en el proper Sínode de la Família i en

properes publicacions referents a aquest tema, es tinguin en consideració tots els models familiars: parelles gais, lesbianes, monoparentals...

Jesucrist, el nostre model, no exclou ningú!

M. DELS ÀNGELS FERRER SERRA
Vilanova i la Geltrú

Catalunya Cristiana agraeix les cartes dels seus lectors i demana que no superin les quinze línies mecanografiades. Les cartes han d'anar firmades amb nom i cognoms i ha de constar-hi l'adreça i el telèfon. *Catalunya Cristiana* es reserva el dret de publicar les que consideri oportunes i no s'identifica amb l'opinió dels lectors. No es mantindrà correspondència ni s'atendran visites o trucades respecte dels originals no publicats.

El Consultori

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Temes del Sínode

Des de fa un temps en diferents mitjans de comunicació es parla del proper Sínode dels Bisbes com si hagués de tractar un únic tema: la possibilitat que l'Església revisi la seva disciplina i que permeti rebre els sacraments als divorciats que han contret una unió civil nova. Només es tractarà aquesta qüestió? M'agradaria conèixer la seva opinió sobre el tema que considera més important.

Efectivament, com vostè observa, des de molts mitjans de comunicació s'intenta donar aquesta sensació d'un Sínode monotemàtic centrat en un tema estrella i en el qual s'hauria de produir un canvi de posició de l'Església. El Sínode, tal com el Papa l'ha plantejat, presenta una perspectiva molt variada pel que fa a la pastoral familiar. Hi ha molts temes, molt importants i el tema que es comenta tant no és precisament el més urgent i important.

Vostè em pregunta la meua opinió. Jo crec que cal tractar-hi molts temes i tot en vista a consolidar la realitat familiar i l'acompanyament pastoral de les famílies que passen per tantes dificultats. Un punt que jo considero fonamental i del qual pràcticament no parlen els mitjans és la preparació al matrimoni. Em preocupa molt la situació de molts joves que no viuen la castedat prematrimonial, que contínuament són bombardejats per una cultura diametralment contrària a l'antropologia cristiana i que no acaben mai de contraure matrimoni i s'instal·len permanentment en la provisionalitat. Tot això té unes conseqüències fatals no només per a la vida de l'Església sinó per al conjunt de la societat. Efectivament cal que ajudem els nostres joves a preparar-se per al matrimoni, a descobrir el valor de la castedat i els mitjans per viure-hi habitualment. Els hem de capacitar perquè contraguin un matrimoni amb èxit. I si treballem eficaçment en això també arribarem a prevenir molts mals als quals ara alguns voldrien aportar-hi remeis dubtosos. I òbviament, juntament amb això, també crec que hem de tractar positivament de desvetllar la sol·licitud per la vida humana en tots els estadis, especialment en el període que va des de la concepció fins al naixement, que és, com ha dit el president de la Pontifícia Acadèmia per a la Vida, el període més crític i crucial de l'ésser humà, almenys a Occident. Estic convençut que el Sínode, aliè a les pressions interessades d'alguns mitjans de comunicació, afrontarà amb gran competència i fidelitat a l'Església aquests i altres temes de gran importància, sense excloure aquest tema tan esmentat actualment. És bo que es parli de tot i obertament, com també és fonamental que tots ens mantinguem fidels a la doctrina del Senyor.

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).
A Ràdio Estel, de dilluns a divendres,
a les 23.00, podeu escoltar la versió
radiofònica d'El Consultori

Amb bon humor

Santa Teresa Jornet, una catalana al món

Mn. Àngel Galicia

Fa tot just 171 anys que naixia santa Teresa Jornet Ibars a Aitona, província de Lleida, filla d'una família profundament cristiana. Tret distintiu de la petita era la seva predilecció pels pobres de la població: tot un anunci carismàtic.

Teresa, als 30 anys, sota la direcció del sacerdot Mn. Saturnino López Novoa, nascut a Sigüenza i canonge de la catedral d'Osca, emprèn la gran aventura de fundar una congregació religiosa per acollir i tenir cura dels ancians i ancianes més pobres i desamparats de l'Espanya turmentada per revolucions i guerres carlistes, amb les conseqüències de l'«hivern de la fam» i l'epidèmia del còlera.

La Teresa no està sola: deu dones joves la segueixen en l'impossible afany. Però, sobretot, Déu provident estarà sempre al seu costat. Així, l'èxit és assegurat! Sense mitjans econòmics i malalta, recorre tot Espanya fundant llars per als ancians i ancianes més pobres. Amb 54 anys, rodejada de les seves religioses, entregarà la vida i obra a mans del Senyor: 103 residències d'ancians i 1.260 germanetes que els atenen.

Beata i santa

Les meravelles de Déu són sempre admirables. I la història continua: l'any 1958 Pius XII la proclama beata i ens deixa d'ella aquest formidable retrat: «Ànima gran i alhora amable i senzilla; humil fins a ignorar-se a ella mateixa, però capaç d'imposar la personalitat i portar a terme una obra ingent; malalta de cos, però robusta d'esperit amb fortalesa admirable; monja «trescadora», però sempre estretament unida al seu Senyor; de gran domini d'ella mateixa, guarnida amb aquella espontaneïtat i aquella gràcia tan amable; amiga de tota virtut, però principalment de la reina d'elles: la caritat, exercida en els vellets i velletes que exigeixen paciència i la benignitat de què parla l'apòstol (1Co 13,4).»

Disset anys més tard, serà Pau VI qui, amb gran admiració, eleva als altars, com a santa, la nostra fundadora santa Teresa Jornet. El Papa assenyala a la plaça de Sant Pere, davant d'una grandiosa multitud: «Aquesta és precisament una santa del nostre temps i per al nostre temps, si és que el nostre temps es caracteritza pels aspectes humanitaris, socials, d'organització, marcats pel culte a l'home per l'home.»

Anunci acomplert

Tot aquest anunci d'esperança s'ha acomplert i avui aquella impossible aventura que va emprendre aquella jove catalana, al servei dels ancians del món, s'ha acomplert.

Una santa del nostre temps i per al nostre temps

Fa 50 anys s'obria a Sant Just Desvern una residència de la congregació de les Germanetes dels Ancians Desemparats

Aquest és el resultat en el moment actual: les residències per a ancians d'aquesta congregació en el món: 205 (Europa, 128; Amèrica, 73; Àfrica, 2; Àsia, 2) i el nombre total de religioses: 2.130.

Aquest record de la història ha volgut ser una mirada a l'acció provident de Déu, que enguany ens ha omplert de joia en poder celebrar amb gran alegria els 50 anys de la fundació d'una d'aquestes residències que a Catalunya mantenen el servei als nostres ancians, com volia i esperava la nostra santa fundadora Teresa Jornet Ibars.

A Sant Just Desvern, fa 50 anys, el 4 de juny del 1964, cinc germanetes obrien les portes al carisma de l'amor cristià en un meravellós ambient d'arbres, plantes i flors, sobre un ondulant pujol que transforma els edificis que s'han construït en veritable mirador panoràmic sobre la rodalia del poble de Sant Just.

El bisbe de la diòcesi, Mons. Agustí Cortés, celebrarà la santa missa en acció de gràcies i acollirà l'afecte de tots els nostres ancians, ancianes i tots els assistents.

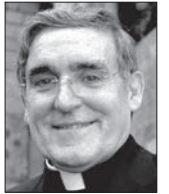
Cinquanta anys d'acció de gràcies al Senyor, que ha fet possible aquest testimoni de l'amor i entrega que la nostra santa mare l'Església transmet mitjançant el carisma de les Germanetes dels Ancians Desemparats. El nostre record i oració de gratitud a les 79 germanetes que durant els cinquanta anys de la fundació a Sant Just Desvern han atès i cuidat 1.807 ancians.

A Catalunya, la congregació de les Germanetes dels Ancians Desemparats té vuit residències: a Aitona, Banyoles, Berga, Igualada, Palafrugell, Sabadell, Sant Just Desvern i la Seu d'Urgell.

Paraula i vida

Paràbola del bon comunicador

Lluís Martínez Sistach
Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Coincidint amb la festa de l'Ascensió del Senyor, l'Església celebra la Jornada Mundial de les Comunicacions Socials, que aquest any té el lema: «Comunicació al servei d'una autèntica cultura de la trobada.» Aquesta categoria de la trobada interpersonal està molt present en el pensament del papa Francesc.

En el missatge que ha publicat per a aquesta jornada, ofereix una visió de la comunicació feta des dels principis de la saviesa i de l'humanisme cristià. No proposa de cap manera un rebuig de les antigues i les noves tecnologies de la comunicació, però sí que vol ajudar que el món digital creixi en humanitat. I ens aconsella a tots recuperar un cert sentit de la lentitud i la calma i «una capacitat de guardar silenci per poder escoltar». Cada vegada més, el problema de l'ús dels mitjans de comunicació no és una qüestió que interessi només els professionals d'aquests mitjans, sinó que afecta tots els ciutadans. Tots

som, especialment ara, alhora receptors i emissors de missatges.

Per això, el Sant Pare adverteix que «no n'hi ha prou de passar pels carrers digitals, és a dir, estar connectats. Les estratègies comunicatives no garanteixen la bellesa, la bondat i la veritat de la comunicació. El món dels mitjans de comunicació no pot ser aliè a la preocupació per la humanitat, sinó que està cridat a expressar també tendresa». Aquesta és una exigència molt present en el pensament i en l'acció del Papa actual. Afirmar que la xarxa digital pot ser un lloc ric en humanitat; no només una xarxa de cables, sinó de persones humanes. Per això, Francesc fa un advertiment dient-nos que «la neutralitat dels mitjans de comunicació és aparent i només qui comunica posant-se en joc a si mateix pot representar un punt de referència»; i també dient que el compromís personal és l'arrel mateixa de la fiabilitat d'un comunicador.

Respecte de la comunicació religiosa, diu que «no s'ofereix un testimoni cristià bombardejant amb missatges religiosos, sinó amb la voluntat de donar-se als altres, a través de la disponibilitat per respondre pacientment i amb respecte a les preguntes i als dubtes de l'interlocutor».

El papa Francesc proposa la narració del bon samarità, amb què Crist va respondre la pregunta d'un mestre de la llei —¿qui és el meu proïsme?—, dient que la del bon samarità és la paràbola del bon comunicador, perquè uneix informació i compromís personal. I per això no passa de llarg davant de l'home ferit i abandonat al marge del camí i de la societat, sinó que li embena les ferides i en té cura. «No tingueu por de fer-vos ciutadans del món digital —diu en el seu missatge— perquè l'interès i la presència de l'Església en el món de la comunicació són importants per dialogar amb l'home d'avui i portar-lo a la trobada amb Crist».

Als quatre vents

Ascensió del Senyor

Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe de Tarragona i Primat

Fa un any, el papa Francesc va confiar als oients d'un acte eclesial la seva experiència d'infància en relació amb la fe cristiana. Va dir: «Vaig tenir la gràcia de créixer en una família en la qual la fe es vivia de manera senzilla i concreta; però va ser sobretot la meua àvia, la mare del meu pare, qui va marcar el meu camí de fe. El Divendres Sant ens portava a la processó de les torxes, i al final arribava el "Crist jacent". L'àvia ens feia agenollar i ens deia: "Mireu, és mort, però demà ressuscita".» Coneixem molt bé què va significar la Resurrecció, i aquelles paraules de sant Pau: «Si Crist no hagués ressuscitat, la nostra fe seria vana.» I avui contemplem un altre misteri relacionat amb aquell, el de l'Ascensió, quan Jesucrist torna al

Pare, al mateix temps que roman en nosaltres quan celebrem l'eucaristia fins a la fi dels segles. Abans de l'Ascensió, el Senyor ens dona un últim mandat: «Prediqueu l'evangeli a tothom.» No ho diu a uns pocs, sinó que ens ho diu a tots, ja que tots estem implicats en la missió de l'Església, que ha de ser la missió fonamental de les nostres vides.

Així ho han entès sempre els cristians. Molts han anat a predicar Crist a terres llunyanes, començant per sant Pere, sant Andreu i sant Pau, a la propera Europa; o missioners com Francesc Xavier a l'Àsia, Martín de Porres a Amèrica, Comboni a l'Àfrica... des dels primers segles fins a l'actualitat. Avui mateix milers de missioners prediquen Jesucrist pel món complint així el desig de

Jesús d'arribar als confins de la terra. Però no sols cal anar lluny. La necessitat de conèixer el veritable rostre de Crist és avui a prop nostre, en els nostres pobles i ciutats, en les nostres famílies. La necessitat d'una reevangelització va ser posada de manifest per Joan Pau II i des de llavors és una urgència que també destaca el papa Francesc quan demana que sortim de la comoditat de les nostres velles estructures i anem a les perifèries de la societat amb aquest missatge d'alegria i de salvació. Hem d'acompanyar, sobretot, els qui pateixen, en el seu cos o en la seva ànima, les persones que «se senten excloses, a les perifèries existencials del cor humà». L'Ascensió de Crist ens envia aquest missatge i ens fa aquest encàrrec.

La Bona Notícia també a internet
www.catalunyacristiana.cat

I ARA ENTRA A LA NOVA PÀGINA WEB DE CATALUNYA CRISTIANA I CONSULTA LA NOSTRA HEMEROTECA. HI TROBARÀS TRENTA ANYS DE PREMSA RELIGIOSA.

Catalunya Cristiana col·labora amb
www.flama.info

FLAMA
AGÈNCIA CRISTIANA DE NOTÍCIES

Una família per a les

Samuel Gutiérrez

Fotos: Agustí Codinach
Barcelona

Dit i Fet és una gran família. Família nombrosa, això sí, i una mica *sui generis*. Està formada per una quinzena d'homes en situació d'exclusió social, la majoria més grans de 50 anys, que han trobat en aquesta associació d'Església un espai privilegiat d'acollida i convivència fraterna. «És l'Evangeli en estat pur», afirma convençut Mn. Gaietà Casacuberta, rector de Santa Maria del Pi i membre de la Junta de Dit i Fet. La frase, però, no és seva. És del P. Paco García Fillat, felipó, mort l'any 2011. Ell és l'ànima i el motor d'aquest petit miracle en el cor del barri gòtic de Barcelona. Durant els anys 80, mentre era vicari de la parròquia dels Sants Just i Pastor, va entrar en contacte amb el món de l'exclusió social i de la marginació. En la seva pastoral quotidiana pels carrers de la Barcelona vella es va començar a trobar amb homes grans que per diverses circumstàncies havien acabat vivint al carrer. Interpel·lat per aquesta realitat, i sempre amb l'Evangeli a la mà, va decidir fer alguna cosa. «Dit i Fet no s'entendria sense la fe», explica Mn. Casacuberta, «és una opció clarament evangèlica de preferència pels més pobres, que volia donar resposta als signes dels temps».

Aquesta resposta es va concretar en la creació, en uns locals de la parròquia, d'una modesta comunitat de convivència i autoajuda autogestionada per les persones acollides. Va néixer així oficialment Dit i Fet. Era l'any 1988. Amb discreció, sense estridències, l'associació ha esdevingut tot un referent per al barri. Durant més de 25 anys

no han tingut mai problemes amb els veïns. Més encara, la seva presència ha estat sempre un signe d'esperança. «És veritat que Dit i Fet no s'entendria sense la fe, però jo encara diria més: la fe no s'entendria sense Dit i Fet.» Qui diu això és Susana Fernández, arquitecta, veïna de la finca i membre de la Junta de l'entitat des de fa un bon grapat d'anys. La seva vinculació amb Dit i Fet ha anat creixent de mica en mica fins al punt de considerar-se avui una més en aquesta gran família: «Els veïns li tenim molt d'afecte a Dit i Fet. La seva presència enriqueix molt el teixit social del barri.»

Església pobra

El pare Paco ha estat pioner de l'Església pobra i per als pobres que ara tant predica el papa Francesc. Membre d'una generació de religiosos humils que han sortit als carrers més degradats de Barcelona per rentar els peus dels més necessitats. Com també ho han fet sor Genoneva Masip o el germà Adrià Trescents. Tots ells han exercit amb generositat una paternitat i maternitat espiritual que continua avui donant bon fruits.

Un dels veterans de Dit i Fet és en Juanillo, un home menut i molt alegre, sempre atent i servicial a les necessitats dels altres. «Dit i Fet m'ha donat la vida —assegura— i per això intento jo també viure en aquest esperit de servei i acollida. Dono el que jo mateix abans he rebut.» El testimoni d'en Juanillo, i de molts altres a Dit i Fet, és un bon exemple de la capacitat de l'amor per transformar les persones i retornar-los la dignitat. «El pare Paco es va lliurar completament a nosaltres —reconeix

Si som pobres som pobres. No ens n'hem d'averkonyir. I si ens ho mirem des de la fe, encara millor, perquè som els preferits de Déu!

Juanillo—. Es podia haver jubilat a la residència sacerdotal o amb la seva família, que són gent benestant, però va fer aquest opció i la va mantenir fins al final. Era únic, un més de nosaltres!» Al llarg dels anys, sobretot als inicis, també s'han fet molt presents a Dit i Fet les germanetes de l'Anyell. Dels

joves voluntaris de Dit i Fet fins i tot han sortit algunes de les seves vocacions religioses. El pare Paco s'hi recolzava força i elles també van trobar en el religiós felipó un germà amb el qual compartir la seva crida a viure pobres entre els pobres.

«A Dit i Fet s'ha respectat sempre la religió de les persones acollides, però al mateix temps s'ha manifestat i viscut obertament la inspiració cristiana», explica Mn. Gaietà. Encara avui recorda en Juanillo les eucaristies que sovint celebrava el pare Paco als locals de l'entitat: «A vegades érem només tres o quatre persones, i una d'elles sorda [riu], però era una celebració molt viscuda. A mi Dit i Fet m'ha ajudat molt a revifar la meua fe.» La missa a Dit i Fet es continua celebrant una vegada

CLUSIÓ SOCIAL DES DE FA MÉS DE 25 ANYS

5 persones sense llar

El pare Paco García Fillat ha estat pioner de l'Església pobra i per als pobres que ara tan predica el papa Francesc

Dit i Fet no s'entendria sense la fe. És una opció clarament evangèlica: l'Evangelí en estat pur

al mes. I cada setmana, els dimarts al vespre, hi ha també una pregària senzilla oberta a tothom.

Com en tota gran família, un dels moments centrals en la vida diària d'aquesta casa, situada al carrer Lledó núm. 15 de Barcelona, és la trobada al voltant de la taula. Una taula sempre parada per a amics i col·laboradors de la casa, i també per a desconeguts que ho necessitin. És important per a Dit i Fet oferir un servei al barri i ajudar altres pobres. Els dijous, a més, el menjador s'obre a 41 indigents. Sí, 41. L'un és en honor del pare Paco, que malgrat la seva absència continua ben present. Cada dia, a l'hora de dinar, un dels comensals llegeix la seva pregària de benedicció, tot un ritual d'acció de gràcies viscut amb intensitat: «Beneix,

Déu Pare, aquest àpat que confessem vingut de la teva mà bondadosa. Ara, avui, en aquest instant, la teva mà bondadosa és Jesús, nascut d'una dona, Maria, perquè nosaltres fóssim fills i filles de Déu, i per tant germans i germanes. Bon profit!»

L'autogestió és un dels secrets de l'èxit de Dit i Fet. Les tasques de la casa són compartides. Tothom té la seva responsabilitat, cadascú segons les seves capacitats. Per això és important respectar els horaris i les normes, no excessives, que regeixen la vida d'aquesta comunitat. «Ara tenim la sort que hi ha un cuiner entre nosaltres i això es nota considerablement», afirma rient Juanillo, que fa una mica de coordinador general. En la seva vellesa, aquest home somrient amb moltes proves a la

seva vida viu una segona joventut. Ha descobert que en el servei i l'acollida dels altres hi ha la clau de la felicitat. «Realment és l'Evangelí en estat pur!», que diria el pare Paco.

Preferits de Déu

A més del menjador social, Dit i Fet ofereix també un servei de rober al barri, obert cada dia de 10 a 12 h i de 16 a 18 h. Està dirigit a persones sense recursos, i es prioritzen aquelles que viuen al carrer. Des de l'entitat s'ha apostat amb convenciment per la integració a la xarxa social del barri. «No només es rep, sinó que també és important la reciprocitat: fer un servei al barri», explica Rosa Llopis, coordinadora del projecte. Aquesta és la filosofia de l'entitat: pobres que ajuden altres pobres. Aquesta categorització de la pobresa podria semblar poc ajustada, i fins i tot s'ha debatut en l'associació, però s'ha arribat a la conclusió que cal anomenar les coses pel seu nom: «Si som pobres som pobres —afirma en Juanillo amb convicció—. No ens n'hem d'averkonyir. I si ens ho mirem des de la fe, encara millor, perquè som els preferits de Déu!»

A les famílies, sobretot si són grans, és fàcil que hi hagi petites o grans disputes en la convivència quotidiana. A Dit i Fet també. No són extraterrestres

les persones que hi conviuen i tenen també les seves discrepàncies. Homes grans, amb unes històries personals molt dures i fins i tot algunes addiccions. Amb aquestes coordenades, el còctel podria ser explosiu. Però encara no ha esclatat res. «La clau sempre és el diàleg —conclou en Juanillo, que va arribar a la casa a principis dels anys 90—. Parlem les coses i des de la comprensió mútua intentem trobar-hi una solució.» En la seva simplicitat, en Juanillo parla gairebé com un pare del desert. És la saviesa de la vida i de l'amor que es manifesta en el lliurament als altres. Tants anys al costat del pare Paco han fet d'ell un fidel deixeble del religiós felipó.

L'esperit de Dit i Fet continua ben viu, però el cos necessita afrontar algunes reformes. La casa és vella i, si vol continuar acollint una quinzena de persones —nombre que podria ampliar-se fins a 20—, ha d'adaptar-se a la normativa actual. «Volem dignificar una mica els espais i fer-los més sostenibles», explica l'arquitecta Susana Fernández. Per això l'entitat busca recursos i està oberta a la col·laboració de tothom que vulgui participar en aquest projecte. «Dit i fet!», que diria sense pensar-s'ho el pare Paco. Aquesta va ser la intuïció que va tenir fa més de 25 anys i que avui es manté encara plena de vigència al cor del barri gòtic barceloní.

DIT I FET

C/ Lledó 15 - 08002 Barcelona
Telèfon: 933 107 714
ditifet.lledo15@gmail.com
www.associacio-dit-i-fet.org

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIAL 2)

TEMPS DE PASQUA

(SALTERI: SETMANA 3)

JUNY

1. DIUMENGE

L'Ascensió del Senyor, Blanc. Lectures: Fets 1,1-11 / Salm 46 / Efesis 1,17-23 / Mateu 28,16-20
SANTORAL: Flor; Ignasi, ab.; Justí, mr.

2. DILLUNS

Fèria, Blanc. Lectures: Fets 19,1-8 / Salm 67 / Marc 16,29-33. O bé: **Sant Marcel·lí i Sant Pere** (ML), Vermell. Girona: **Sants Germà, Paulí, Just i Sici** (ML), Vermell.
SANTORAL: Eugeni I, p.; Potí i Blandina, mr.

3. DIMARTS

Sant Carles Luanga (MO), Vermell. Lectures: Fets 20,17-27 / Salm 67 / Joan 17,1-11a
SANTORAL: Isaac, monjo i mr.; Justí, mr.; Oliva, vg.

4. DIMECRES

Fèria, Blanc. Lectures: Fets 20,28-38 / Salm 67 / Joan 17,11b-19
SANTORAL: Clotilde, reina; Francesc Caracciolo, prev. i fund.; Felip Smaldone, prev. i fund.; Hilari, b.; beat Joan Gran, rel.; Noemí i Rut; Pere Màrtir, prev. i mr.

5. DIJOUS

Sant Bonifaci (MO), Vermell. Lectures: Fets 22,30;23,6-11 / Salm 15 / Joan 17,20-26
SANTORAL: Sanç, mr.; Zenaida, vg.

6. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: Fets 28,13-21 / Salm 102 / Joan 21,15-19. O bé: **Sant Norbert** (ML), Blanc. Barcelona i Sant Feliu de Llobregat: **beat Josep M. Peris** (ML), Vermell.
SANTORAL: Artemi, Càndia i Paulina, mr.; Bertran d'Aquileia, b.; Marcel·lí Champagnat, prev. i fund.

7. DISSABTE

Fèria, Blanc. Lectures: 26,16-20.30-31 / Salm 10 / Joan 21,20-25
SANTORAL: beata Anna de Sant Bartomeu, rel.; Pere i Vistremont, mr.; Robert, ab.

Lectures bíbliques

Ascensió del Senyor

Lectura primera

Ac 1,1-11

El Senyor és l'Altíssim, el terrible, rei de reis a tot el món.

S'enlairà davant d'ells

Lectura dels Fets dels Apòstols:

En la primera part del meu llibre, Teòfil, he parlat de tot el que Jesús va fer i ensenyar, des del principi fins al dia que fou endut al cel, després de confiar, en virtut de l'Esperit Sant, la seva missió als apòstols que ell havia elegit. Després de la passió, se'ls presentà viu, i ho comprovaren de moltes maneres, ja que durant quaranta dies se'ls aparegué, i els parlava del regne de Déu. Estant reunit amb ells, els manà que no s'allunyessin de Jerusalem i els digué: «Espereu aquí la promesa del Pare que va sentir dels meus llavis quan us deia que Joan havia batejat només amb aigua; vosaltres, d'aquí a pocs dies, sereu batejats amb l'Esperit Sant.» Els qui es trobaven units li preguntaven: «Senyor, és ara que restablireu la reialesa d'Israel?» Ell els contestà: «No és cosa vostra de saber quins temps i quines dates ha fixat l'autoritat del Pare, però quan l'Esperit Sant vindrà sobre vosaltres, rebreu una força que us farà testimonis meus a Jerusalem, a tot el país dels jueus, a Samaria i fins als límits més llunyans de la terra.»

Quan hagué dit això s'enlairà davant d'ells, i un núvol se l'endugué, i el perderen de vista. Encara s'estaven mirant al cel com ell se n'anava, quan es presentaren dos homes vestits de blanc, que els digueren: «Homes de Galilea, per què us esteu mirant al cel? Aquest Jesús que ha estat endut d'entre vosaltres cap al cel, tornarà de la manera com vosaltres acabeu de contemplar que se n'anava al cel.»

Salm responsorial

46

Aplaudiu, pobles de tot el món, aclameu Déu amb entusiasme.

R. Déu puja enmig d'aclamacions, al so dels corns puja el Senyor.Déu puja enmig d'aclamacions, al so dels corns puja el Senyor. Canteu a Déu, canteu-li, canteu al nostre rei. **R.**Que és rei de tot el món, canteu a Déu un himne. Déu regna sobre les nacions, Déu seu al tron sagrat. **R.**

Lectura segona

Ef 1,17-23

El féu seure a la seva dreta dalt del cel

Lectura de la carta de sant Pau als cristians d'Efes:

Germans, demano al Déu de nostre Senyor Jesucrist, el Pare gloriós, que us concedeixi els dons espirituals d'una comprensió profunda i de la seva revelació, perquè conegueu de veritat qui és ell; li demano també que il·lumini la mirada interior del vostre cor perquè conegueu a quina esperança ens ha cridat, quines riqueses de glòria us té reservades l'heretat que ell us dóna entre els sants. Que conegueu també la grandesa immensa del poder que obra en vosaltres, els creients, vull dir l'eficàcia de la seva força i de la seva sobirania amb què obrà quan ressuscità el Crist d'entre els morts, i el féu seure a la seva dreta dalt el cel, per damunt de tots els governants i dels qui tenen autoritat, poder o senyoria, per damunt de tots els títols que es poden donar en el nostre món i en l'altre. Tot ho ha posat sota els seus peus, i a ell l'ha fet cap de tot i l'ha donat

Comentari de la Paraula

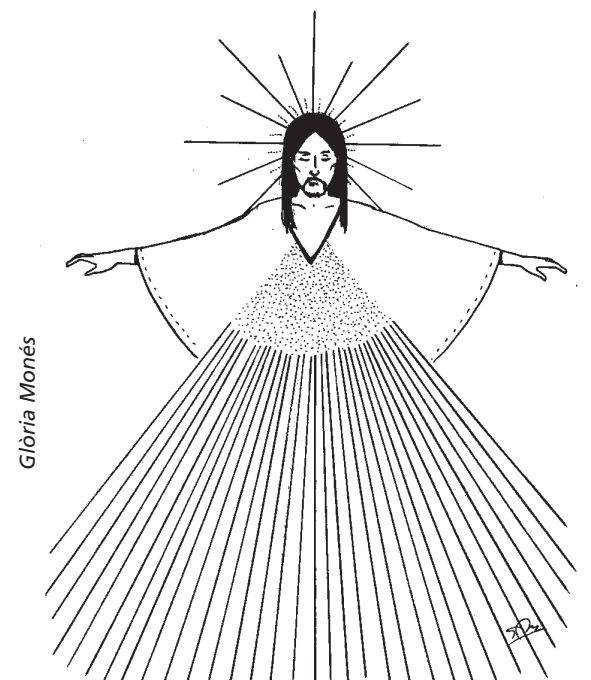
Josep Rius-Camps

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

Feu deixebles de totes les nacions paganes

El final de Mateu (28,16-20) ens parla d'un canvi de plans en la concepció que Jesús ha anat bastint sobre el Regne de Déu. No solament ha fracassat ell rotundament com a Messies d'Israel davant el poble i els seus dirigents, projecte que ha quedat penjat a la creu, sinó també el grup dels Dotze que havien de representar-lo un cop ell ja no hi fos: «Els Onze deixebles se n'anaren a Galilea a la muntanya que Jesús els havia indicat.» El pla A s'ha esfumat del tot, car Onze no representen ningú, i menys a Israel. L'experiència del Ressuscitat ha creat molts dubtes en el si del grup. Jesús s'apropa afectivament a ells i els planteja el pla B, que ha elaborat en vista del suïcidi de Judes; aquest els havia privat de la representativitat que ell, en vida, els havia conferit. «M'ha estat donada plena autoritat en els cels i a la terra: Aneu-vos-en ara: feu deixebles de totes les nacions, batejant-los en el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant, ensenyant-los a guardar tot el que us he manat.» El Còdex Beza és taxatiu («ara», en comptes de «doncs» del text normal): els marca la direcció que ha d'emprendre la missió, el paganisme. Ni Israel ni els Dotze no compten ja per al Ressuscitat; el número Onze possibilitarà l'obertura a totes les nacions, sense que els pagans hagin de passar pel raser d'Israel; sense exigir-los, per tant, que se circumcidin i quedin així subjectes a la Llei jueva. Com a Messies d'Israel hauria volgut convocar totes les nacions paganes i obrir-los les portes del Temple. Ara, però, un cop ja ha fracassat, amb la plena autoritat de què havia estat investit els envia directament als pagans. La seva presència constant entre ells els anirà orientant cap a aquesta missió universal: «I heus aquí que jo sóc amb vosaltres tots els dies fins a la fi del món.» Els còdexs Beza i Sinaitic conserven una variant interessantíssima: jo sóc ens fa avinent que ara qui els guiarà és Jesús, com antany ho fou JAHVÈ.

Gloria Monés

a l'Església, que és el seu cos i el seu complement, ell que té en totes les coses la seva plenitud.

Al·leluia

Mt 28,19,20

Aneu a convertir tots els pobles; Jo seré amb vosaltres cada dia fins a la fi del món.

Evangeli

Mt 28,16-20

Jesús fou endut al cel i s'assegué a la dreta de Déu

Acaba l'evangeli segons sant Mateu:

En aquell temps, els onze deixebles se n'anaren cap a Galilea, a la muntanya que Jesús els havia indicat. En veure'l es prosternaren. Alguns, però, dubtaren. Jesús s'acostà i els digué: «Déu m'ha donat plena autoritat al cel i a la terra. Aneu a convertir tots els pobles, bategeu-los en el nom del Pare, del Fill i de l'Esperit Sant i ensenyeu-los a guardar tot el que jo us he manat. Jo seré amb vosaltres cada dia fins a la fi del món.»

Badar per badar-se. Les litúrgies de la natura

Mercè Solé

Membre de l'ACO i del Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona (msoletey@gmail.com)

Sóc a mig fer el curs de Natura i Espiritualitat que organitza el santuari del Miracle. Una activitat sorprenent per a mi, urbanita total amb benzina a les venes. I sorprenent també perquè els meus espais de recés —pel meu compte o acompanyada per algú— solen buscar més aviat la reflexió, l'aprofundiment en l'Evangelí o el discerniment amb la inquietud del compromís com a rerefons. Resar, i llegir i escriure molt, vaja, prenent la paraula com a vehicle d'expressió. Però Natura i Espiritualitat no se centra tant en la reflexió o en la paraula com en l'experiència: l'experiència dels sentits, amb fred a l'hivern, calor a l'estiu, fosc a la nit; l'experiència de la bellesa (de la música, de la poesia, del cinema, de l'extraordinari paisatge), l'experiència del silenci (en un doble sentit: de no parlar i també de trobar-se davant una hora i mitja de contemplació o de meditació sense cap text ni referència prèvies a tall d'instruccions), l'experiència de la comunitat, l'experiència de la contemplació. El sant badar, que deia algú. Buidar-se per deixar-hi entrar Déu. Tot preparat amb delicadesa, saviesa i estimació. Un goig, que us recomano. Les activitats del curset han contemplat alguns

ritus: l'Eucaristia, però també la benedicció de l'aigua o del terme. La natura evoca amb força el transcendent i per als cristians és una bona imatge de Déu, i això s'expressa molt bé a través de la litúrgia, que vol dir gestos, símbols, ambientacions, càntics i paraules amb un sentit solemne i evocador. M'ha encantat, però me n'he tornat a sorprendre jo mateixa, perquè els gestos litúrgics sempre m'han costat, i molt. La meva tardana aproximació a la fe va partir molt de la racionalitat i marcant distància amb algunes manifestacions culturals, amb una gran desconfiança respecte a tot allò que em sembla massa esotèric i poc vinculat a la lluita per transformar el món. És una qüestió generacional, em deia un amic, i deu ser veritat. L'allunyament de la natura, el trencament amb tradicions el sentit de les quals s'havia perdut o li calia renovació, la necessària distinció entre la fe i la superstició, el canvi de llenguatge conseqüència de la modernitat i dels dinamismes socials fan neteja de molta pols amuntegada,

però ara potser és moment de, amb ulls renovats, recuperar allò que és essencial. No deixa de ser una exigència d'humilitat —en el sentit també d'arrapament a l'*humus*, a la terra— i un reconeixement que les coses intangibles sovint s'expressen a partir d'elements tangibles i rics de significacions simbòliques, comunes també a d'altres espiritualitats no cristianes. L'aproximació a la natura afavoreix la comprensió i l'acceptació dels cicles vitals, no només de les alegries primaverals que els de ciutat celebrem amb goig i càmera fotogràfica en mà, també del despulament de la mort i l'espera de l'hivern, de la feina pagesa i del caprici (o gratuïtat) de les collites. Contemplar la natura és una manera de «mirar al cel», en aquest moviment de Jesús, en la seva ascensió, que ens arrossega cap a Déu i assumeix la realitat humana en la seva petitesa i quotidianitat més concreta i personal. Però aquest sant badar necessita la sacsejada del «per què us esteu mirant al cel?» i el recordatori que cal tornar, més oberts i receptius a Déu i als altres, al tros de la rica tasca prosaica i concreta de cada dia, amb el mandat de Jesús: «Aneu a convertir tots els pobles.»

El sant de la setmana

Per Eduard Brufau

Sant Anníbal Maria di Francia

- ✓ Nascut a Messina, Sicília, l'any 1851
- ✓ Fundador de les Filles del Diví Zel i dels Rogacionistes
- ✓ Sacerdot dedicat a la cura dels més pobres
- ✓ Va morir l'any 1927
- ✓ Canonitzat el 2004 per Joan Pau II

Sicília i el sud d'Itàlia han estat tradicionalment terres que han donat a l'Església sants d'origen humil i popular. En contrast amb aquesta tendència, el sicilià Anníbal Maria di Francia pertanyia a la més alta aristocràcia de l'època. La seva vocació, però, va ser dedicar-se amb cos i ànima als més pobres.

Quan tenia disset anys va sentir la vocació sacerdotal mentre pregava davant del Santíssim, i acabat d'ordenar va començar a treballar en un dels barris més empobrits de la ciutat de Messina. A partir del 1882 va obrir diversos orfenats sota la protecció de sant Antoni i per tal de gestionar-los i de poder atendre bé els nens va fundar les congregacions de les Filles del Diví Zel i dels Rogacionistes. Sant Anníbal Maria di Francia també va promoure moviments de pregària per les vocacions sacerdotals. Pel seu carisma i la seva atenció als pobres, als malalts i als orfes es va guanyar l'estimació del poble, que ja en vida el va considerar un home sant.

Tarragona

La Biblioteca del Seminari s'obre a la ciutadania

Conté un fons de 120.000 volums, que tindran una triple projecció

Joan Boronat
Tarragona

Hom pot pensar que el fons bibliogràfic de la Biblioteca del Seminari Pontifici de Tarragona és només d'interès per a qui estigui immers en les ciències religioses, els teòlegs, o bé, en la seva anterior època, per a la formació i consulta dels qui seguint el camí de la vocació es preparaven per al presbiterat. Però la vessant polièdrica de la Biblioteca del Seminari va quedar palesa i reconeguda públicament en l'acte de benedicció i inauguració de les obres de condicionament i reordenació d'aquest equipament, de més d'un segle d'història. El dia 21 de maig marca una nova fita pel que fa al «diàleg entre la fe i la cultura», tal com va subratllar l'arquebisbe de Tarragona, Mons. Jaume Pujol, en el moment de donar el tret de sortida d'aquesta nova etapa: l'obertura de la Biblioteca del Seminari a la ciutat de Tarragona i a tothom.

Les obres de remodelació dutes a terme a la Biblioteca s'han emmarcat dins del procés de reforma i modernització integral de l'edifici del Seminari, iniciades l'any 2010, «reconvertint-lo en un centre cultural de primer ordre» (Centre Cultural Tarraconense), va recordar la seva directora Marisa Jiménez. Construit l'any 1886, en el seu interior, tal com destacava l'arquebisbe Jaume, «hi ha la magnífica capella amb el Santíssim, els dos claustres, amb la venerada capella de Sant Pau, les aules, el Seminari Menor i la Residència Sacerdotal».

La Biblioteca està situada al segon pis de l'edifici i com va recordar el seu director, mossèn Manel Maria Fuentes, d'antuvi fou per a l'ús exclusiu dels seminaristes «però ara esdevé un fons bibliogràfic de referència, com pocs n'hi ha al país i instrument de connexió

Joan Boronat

entre les persones». Cal recordar que d'ençà del trasllat dels estudis eclesiàstics al Seminari Major Interdiocesà de Barcelona el 1968, la biblioteca va romandre tancada a pany i forrellat fins al 1995, quan el canonge Mn. Martí Aixalà va començar a posar-la al dia.

S'ha conservat la balastrada de fusta i els llibres s'han ordenat per la seva grandària, a la part de baix, tal com es feia antigament, i no per matèries. No només teologia, sinó literatura, geografia, història, filosofia, astronomia, art, atlas... un contingut que inclou publicacions datades de fa set segles. La llista d'obres singulars és extensa i per tant la biblioteca «és altament patrimonial», esmenta Mn. Fuentes i cita per exemple una Bíblia glossada de finals del segle XIII, de pergamí.

Un somni fet realitat

Al llarg de la seva història —les primeres notícies daten de l'any 1595— la biblioteca s'ha anat nodrint de lletges

Hi ha 15.000 llibres catalogats, que es poden consultar ja a través del portal www.bspt.cat

i donacions de llibres de preveres, d'eclesiàstics rellevants (cardenals i arquebisbes de Tarragona) i també de particulars. El dia mateix de la inauguració, Mn. Fuentes acabava de rebre un lot de 50 caixes plenes de llibres d'un particular. Tot i així, «d'acord amb les disponibilitats, anirem enriquint el fons amb l'adquisició de nous volums», va declarar Mons. Jaume Pujol a *Catalunya Cristiana*. El prelat tarragoní no va dissimular la seva satisfacció en veure

fet realitat «el que va ser un dels meus somnis quan vaig arribar a Tarragona, aviat farà deu anys: restaurar i obrir la biblioteca a la ciutadania», per afegir que «sempre he pensat que la cultura ha d'estar al servei de les persones, no tancada entre quatre parets, molt ben guardada però sense que tingui vida».

D'entre els 120.000 volums, uns 15.000 llibres es troben catalogats, els quals es poden ja consultar a través del portal web www.bspt.cat, segons va manifestar el tècnic bibliotecari, Sergi Guardiola.

L'antiga biblioteca es comunica per una passarel·la amb una segona biblioteca, nova i moderna, dotada amb 90 llocs de treball individual, accés wi-fi, sala de treball en grup, de consulta i d'estudi, amb llibres més propis d'una biblioteca convencional.

La Biblioteca del Seminari té tres sortides ben diferenciades, tal com va esmentar Guardiola. Com a biblioteca de barri «en la part de la ciutat, deficitària d'aquesta mena d'equipaments»; de referència, en Teologia, que pot donar servei més enllà de l'àrea de l'Institut de Ciències Religioses Sant Fructuós; i com a biblioteca patrimonial, per donar-la a conèixer, dignificant-la i preservant-la. L'inventari d'aquest patrimoni bibliogràfic, anterior al segle XX, indica que el fons conté 13 manuscrits, 10 incunables, 399 volums del segle XVI, 867 llibres del segle XVII, 2.582 més del segle XVIII i 6.619 volums del segle XIX.

A partir d'ara els horaris de la biblioteca, de lliure accés, seran els següents: dilluns, dimarts i dijous, de 15 a 20 hores, i dimecres i divendres, de 10 a 13 i de 15 a 20 hores.

La Biblioteca del Seminari Pontifici de Tarragona, atesa la importància dels textos antics que conté, participa en el Catàleg Col·lectiu del Patrimoni Bibliogràfic existent a Catalunya i a l'Estat espanyol.

RENOVACIÓ CARISMÀTICA CATÒLICA (RCC)

Dia 8 de juny

Celebració de la Pentecosta
a la Balmesiana,
Duran i Bas, 9.

Acollida a les 10h
Celebració de la Eucaristia
a les 17h.

Tothom hi és convidat.

Terrassa

«Opera collage» en homenatge a dos papes sants

Redacció / Terrassa

La tradicional Jornada diocesana de l'Apostolat Seglar tindrà enguany a Terrassa un caràcter molt especial. En homenatge a sant Joan XXIII i sant Joan Pau II, la delegació d'Apostolat Seglar i de Cultura han organitzat el 8

de juny, a les 18.00 h, l'*opera collage Pacem in terris*, escrita i dirigida per Joan Martínez Colas.

L'obra es representarà al Teatre Principal de Terrassa (plaça de Margall, 2). Des de la delegació es demana la col·laboració voluntària de la gent per cobrir les despeses de

l'obra. La inscripció es pot fer a través del correu electrònic: seglaterra@gmail.com.

En el marc de 10è aniversari de la creació de diòcesi de Terrassa, l'Eucaristia del Dia de l'Apostolat Seglar es trasllada al diumenge 15 juny, a les 20h, a la catedral de Terrassa.

Girona

Cloenda solidària de «Girona, temps de flors»

S'ha fet un concert promogut per l'Hospitalitat de Lourdes

Víctor Gay
Girona

Per segon any consecutiu, «Girona, temps de flors», aquesta «festa major» primaveral de la ciutat, ha tingut una cloenda solidària i participativa, amb el concert de cant promogut per l'Hospitalitat de Lourdes, que amb les aportacions del públic permet finançar una dotzena de beques/viatge a malalts i minusvàlids, que podran així participar en la propera Peregrinació de l'Esperança, de finals de juny.

Participació desinteressada de les corals

La crisi econòmica que pateix la nostra societat ha afectat especialment les persones que, per raons de malalties i discapacitats, disposen d'uns ingressos molt limitats i que, per tant, difícilment poden distreure recursos per a activitats que no siguin les bàsiques, malgrat que per a algunes d'aquestes persones l'anada a Lourdes suposa una única sortida en tot l'any.

Davant d'aquesta realitat, l'Hospitalitat es va plantejar la possibilitat de promoure una activitat que permetés disposar de més recursos per ajudar a superar aquestes situacions.

Coincidint amb els dies de «Girona, temps de flors», es va organitzar un concert de cant coral que, d'acord amb els gestors de l'exposició floral, significués la cloenda d'aquests nou dies de referències primaverals a la ciutat. Si fa

Àngel Almazan

un any fou una iniciativa per temptejar la resposta del públic, enguany ja s'ha consolidat.

La «complicitat» de les corals que generosament s'ofereixen a participar garanteix aquests bons resultats. El Cor Maragall de Girona, la coral Yes the Music, de la Bisbal d'Empordà i la coral Tutti veus, de Cassà de la Selva, formaven el ventall d'intèrprets del concert d'enguany. L'espai imponent de la basílica de Sant Feliu de Girona,

amb una sonoritat excel·lent, permetia al públic que va omplir a vessar la nau basilical seguir el recital.

Camí del mig segle de peregrinacions

En finalitzar el concert, el bisbe Francesc i el president de l'Hospitalitat, Jaume Torrent, van anunciar el proper inici a la tardor de les celebracions del mig segle de la fundació d'aquest orga-

nisme diocesà, per iniciativa del bisbe de Girona i futur cardenal, Narcís Jubany, i que culminarà amb la Peregrinació de l'Esperança de 2015. El president agrai a les corals, al públic i a la parròquia de Sant Feliu, la seva generositat, assenyalant que mercès a tots plegats una dotzena de malalts i minusvàlids peregrinaran a Lourdes i també apuntà que aquest concert es perfila ja com la «traca final», de gran festa primaveral de «Girona, temps de flors».

Quan els turistes primer de tot són persones

V.G. / Girona

«Els turistes són en primer lloc persones que acollim. Ens cal arribar al cor del turista i, si cal, personalitzar la proposta. El turista fa camí amb les nostres comunitats.» Amb aquests termes el bisbe Francesc va obrir la Trobada diocesana que la Delegació de la Pastoral del Turisme organitza cada any a les portes de la temporada.

Enguany es va decidir fer-la a l'antic monestir de Sant Pere de Rodes, en un indret privilegiat de l'Alt Empordà i que és una de les fites de l'art romànic a Catalunya.

L'eix central de la Trobada corresponia a situar el turisme cultural, en les seves vessants, religiosa i espiritual, en el conjunt de l'oferta que presenta Catalunya. Una taula rodona integrada per la degana de la Facultat de Turisme de la Universitat de Girona, Dolors Vidal, l'alcalde del Port de la Selva (municipi que inclou el monestir de Sant Pere de Rodes), Josep Maria Cervera, *Catalonia Sacra* era representada per Dani Font i els Amics del Camí de Sant Jaume, per Jaume Oller, va dialogar sobre els atractius d'aquestes modalitats turístiques. Es fa evident que el nostre país

té un seguit de referents que vinculen els tres elements: cultura-espiritualitat-pelegrinatges.

Exemples com ara Montserrat, la Sagrada Família, la ruta del Cister, les esglésies romàniques del Pirineu lleidatà, les fites també romàniques gironines, les catedrals... evidencien que es pot presentar una oferta prou atractiva que inclou elements que són patrimoni de la humanitat i que són també el resultat de segles de tradició cristiana i de vivències en la fe i la tradició.

No s'amagaren algunes queixes respecte de l'enllaç entre l'acció promocional pública, la difusió d'aquest patrimoni, com a atractiu del turisme que va més enllà del sol i platja i que especialment entre el procedent de determinats països com ara els de l'Amèrica Llatina o de l'Est europeu, té un reclam no sempre valorat com cal.

Precisament la tercera intervenció en la Trobada fou la presentació d'un informe per part de l'Agència catalana de Turisme a l'entorn d'aquests tipus de visitants, que s'estima per part d'aquest organisme, en un 3% només pel que fa al turisme religiós, un sector que arreu del món mou 300 milions de persones l'any i genera tretze mil milions d'eu-

ros. Com a cloenda de la Trobada diocesana de Turisme, es programà la pregària i benedicció de la Santa Creu que històricament es feia cada any des del monestir de Sant Pere de Rodes en aquesta festa (2 de maig). Els anys jubilaris, quan la dita jornada s'esqueia en divendres, es feia també la benedicció dels quatre termes, amb la vera Creu. Una benedicció en cadascun dels punts cardinals. El bisbe Francesc va voler aprofitar la seva estada al monestir per aplegar els participants en la Trobada a l'entorn d'aquesta acció litúrgica que restarà inscrita com a fita històrica recent en l'antic cenobi, tota vegada que segons els historiadors feia segles que un prelat no oficiava aquesta celebració especialment lligada a la relíquia de la Santa Creu. La benedicció es va impartir amb una relíquia de la Vera Creu procedent de Canet de Mar.

Element central de la portalada romànica del monestir atribuïda al Mestre de Cabestany. L'original es mostra en el Museu Marés de Barcelona.

Anàlisi

Les fonts del pensament del bisbe Joan Carrera: Cardó i Maritain

Jordi Giró i París
Doctor en Filosofia

Vaig conèixer mossèn Joan Carrera molt abans de la seva ordenació episcopal en el si de dues institucions dedicades a la reflexió social i política d'inspiració cristiana: el Centre d'Estudis Carles Cardó i l'Institut Internacional Jacques Maritain. De la primera en fou un dels fundadors; de la segona, un actiu membre del grup de catalans que, sota la presidència de Ramon Sureda, ens hi aplegàvem per tal de conèixer de primera mà els estudis internacionals dels seguidors del pensador francès. No podria trobar millor manera de presentar les fonts i el desenvolupament del pensament eclesial, social i polític del bisbe Joan, que mostrar la reveladora significació que atresora l'encreuament emblemàtic entre ambdues institucions. Joan Carrera, juntament amb Artur Juncosa, Jordi Sales, Joan Rigol, Llibert Cuatrecasas, Josep M. Coll i altres, promogué que el CECC fos la secció catalana de l'IJ Maritain, i que aquesta estreta vinculació esdevingués tot un programa simbòlic d'actuació reflexiva.

Al bisbe Joan crec que no li desplaürà que ens referim a ambdós pensadors, Carles Cardó i Jacques Maritain, com la principal font d'inspiració del seu pensament eclesial, social i polític. I alhora, que n'entenguem l'encreuament de totes dues perspectives com la seva màxima aspiració ideològica. La podem resumir així: l'intent d'una original vinculació entre la tradició

El bisbe Joan era un home que impulsava projectes d'Església en acció

catòlica catalana de defensa i afirmació nacional, que representa Cardó, amb la línia de reflexió europea, pluralista i democràtica, de l'*humanisme integral* de Maritain.

El bisbe Joan no era un pensador teòric de grans llibres. Era un home que impulsava projectes d'Església en acció (editorial Nova Terra, cooperativisme, plataformes i associacions diverses, preses de posició col·lectives, etc.) que, a l'estil del periodisme inspirador que exercí el Cardó d'abans de la guerra civil espanyola, emprava lliurement el seu heterogeni bagatge intel·lectual per respondre als reptes de la presència cristiana en la societat actual en formats breus i suggeridors. Aquests reptes són bàsicament quatre.

Primer, un esforç continuat per l'*aggiornamento* conciliar, amb la sana intenció que el cristianisme continuï essent una opció significativa, tant personalment com social, per als homes i les dones del segle XXI, assumint-ne

els ideals moderns de llibertat i igualtat propis de la Revolució Francesa. O sigui, no resignar-se a malviure reduint la fe a una consolació privada, a la defensiva, ni a administrar engrunes piadoses de sagristia, entretinguts en el culte. Segon, la continuació del compromís de l'Església catalana per col·laborar amb el procés de reconstrucció nacional iniciat amb la Renaixença, el segle passat, i al qual tants homes i dones catalanes i cristianes s'han sumat de manera entusiasta. Tercer, la passió per la defensa del Drets Humans i la Justícia Social, entesos com la necessitat de respondre evangèlicament a les escandaloses desigualtats econòmiques amb la fraternitat (tercer lema de la Revolució Francesa) dels fills de Déu, aplegats en una societat nacional més igualitària, sense però posar en perill la sana llibertat d'aquests mateixos fills. I finalment, quart, l'ideal polític de la democràcia com a lloc privilegiat i aposta incontrovertible pel diàleg, als antípodes de la guerra civil i del nacionalcatolicisme, interpretat no tan sols com una eina relativista per prendre mecànicament decisions, basades en consultes segons majories i minories, sinó com la casa de la paraula i la llar de l'amistat cívica. En resum, doncs: presència pública, alhora valenta i amable, sempre dialogant, al servei dels que no pensen com nosaltres i en estreta col·laboració amb ells, compromís de desplegament i aprofundiment

nacional, justícia social basada en la defensa dels drets humans i democràcia, són els quatre eixos del pensament del bisbe Joan.

El pensament de Carles Cardó, sobretot la distinció entre Estat i Nació, i el compromís per la llengua, la cultura i la tradició, el trobem com a esquema d'escrits col·lectius, que ajudà a redactar, com el document *Arrels cristianes de Catalunya*, o bé en articles com *La Diada nacional i Reflexions per a l'Onze de setembre*, aplegats a l'antologia titulada: *La canya esquerdada*, (1993). Però allà on més es pot comprovar la seva petja és en l'article: *No hi ha Església sense poble* (revista *Qüestions de Vida Cristiana*, núm. 179), en la presentació que féu de la reedició de la *Meditació catalana* de Cardó, publicada pel CECC el 1989, i finalment, en l'estudi *Aproximació a Carles Cardó en el seu naixement* (1984). La influència de Maritain en escrits col·lectius sobre els Drets Humans, com *Catalunya avui. Reflexió d'uns cristians en el vint-i-cinquè aniversari de la proclamació dels Drets de l'Home*. En llibres com *Del Postconcili al postprogressisme*, (1994) i en l'obra de Raïssa Maritain *Les grans amistats*, la primera part de la qual ell mateix va traduir i prologar per a l'editorial Nova Terra, el 1964. D'aquesta obra, caldria publicar-ne la traducció de la segona part, pendent encara d'editorial interessada: serà el millor regal i record que li podríem fer.

Catalunya Cristiana edició Braille

La col·laboració entre *Catalunya Cristiana* i l'Associació Mirada Solidària farà possible que properament puguem disposar de l'edició en Braille de *Catalunya Cristiana*.

Es tracta d'un recull trimestral dels principals articles publicats en aquest setmanari per tal de fer arribar a les persones invidents els escrits dels nostres articulistes habituals, així com també tots aquells reportatges i notícies d'interès general.

Els exemplars de *Catalunya Cristiana edició Braille* sortiran publicats els mesos de setembre, desembre, març i juny de cada temporada. Així doncs, el número 1 sortirà, si Déu vol, el proper mes de setembre del 2014.

DIFERENTS MODALITATS:

- per 50€ a l'any, pots rebre a casa teva 3 revistes diferents: *Catalunya Cristiana edició Braille* (trimestral), *Mirada Cristiana* (revista d'àudio en CD que és un recull trimestral d'articles de diferents publicacions catòliques acuradament llegits per lectors voluntaris), i *El Truc* (butlletí electrònic quinzenal de reflexió cristiana que arriba al teu correu electrònic).
- per 35€ a l'any, pots rebre a casa teva *Catalunya Cristiana edició Braille* i *El Truc*.
- Per 20€ a l'any, pots rebre a casa teva *Mirada Cristiana* i *El Truc*.
- Per a estudiants i persones sense ingressos o en atur, consulteu els avantatges de les subscripcions compartides.

Totes les persones interessades en alguna d'aquestes modalitats podeu trucar al telèfon **639 866 483**

o escriure'ns un correu electrònic a info@miradasolidaria.net i us indicarem com formalitzar la sol·licitud

Barcelona

«Les pitjors condicions de vida són les del vaixell pirata»

Mn. Amador Roig publica les seves memòries: «A cops de rem»

Carme Munté

La d'aquest sacerdot és una vida de pel·lícula. Més encara, donaria joc per fer-ne més d'una, de pel·lícula. I és que Mn. Amador Roig (Sant Pere de Ribes, 1932) ha falsificat passaports, ha compartit vicissituds amb la tripulació d'un vaixell pirata i s'ha escapat a la nit sense el permís del rector. Però encara que puguin semblar extravagants, les seves accions sempre han estat motivades per un gran anhel de justícia. Ara que s'ha jubilat després d'haver servit els darrers anys a la parròquia de Sant Ferran de Barcelona, Mn. Amador Roig ha volgut deixar testimoni de la seva vida, que ell qualifica de «desigual», en un llibre autoeditat: *A cops de rem*.

Aquesta història comença quan vostè era petit.

Sí, quan jo era petit, just a la postguerra, el meu pare va anar a la presó. El qui el va acusar ho va fer per enveja. Això em va portar, ja de gran, a plantejar-me què podia fer per tanta gent que sofreix injustícies. Vaig començar com a vicari a la parròquia de la Mare de Déu del Port, a Can Tunis. L'any 1959 vaig ser nomenat vicari de la parròquia de Santa Maria de Cervelló, a la zona dels pescadors del barri de la Barceloneta. Vaig passar-hi quatre anys i hi vaig ser molt feliç.

Va començar aleshores a actuar fora de la llei?

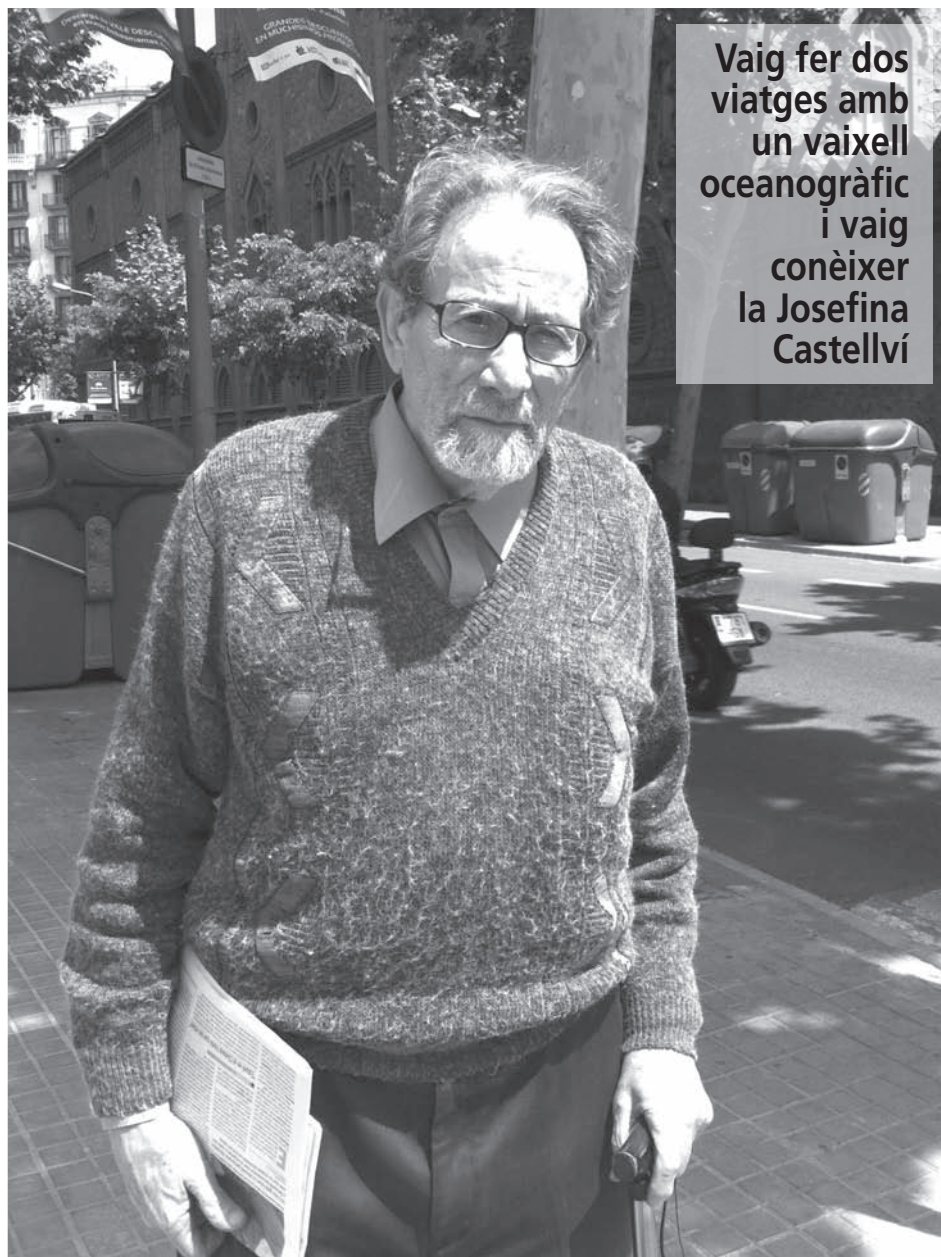
Em vaig introduir dintre dels ambients més complicats. Un dels problemes greus era la famosa llei de *vagos y maleantes*, que va crear una quantitat tremenda de «lladres». Em vaig posar tan dintre d'aquesta gent que quan repartien el botí, mai no em van excloure. Jo no buscava res, simplement era allí. Vaig viure la tensió d'una gent que només tenia com a solució malviure per viure. Vaig viure l'ambient de l'hampa i em vaig veure obligat a fer coses il·legals.

¿?

La persona a qui li imposaven la llei de *vagos y maleantes* quedava marcada per tota la vida i privada de l'estat legal necessari per poder trobar feina enlloc. Tampoc li era possible treure's el passaport ni cap altre document. En un dels meus viatges a Madrid, vaig descobrir el funcionament del departament on es classificava i es feia la tria dels papers penals. La meua feina va consistir a demanar els penals dues vegades el mateix dia en dues agències diferents. Uns els demanava de bon matí i els altres quan entrava de servei el funcionari de tarda. D'aquesta manera el segon militar preparava també unes noves respostes, i no trobava cap penal amb antecedents negatius: no eren al seu lloc perquè jo els havia demanat aquell mateix matí.

També en aquella època es va dedicar a falsificar passaports...

Uns veïns em van avisar de la situació de pobresa extrema en què es trobaven una tia àvia, gran i cega, que tenia

cura de cinc criatures entre 2 i 12 anys. L'àvia em va dir que la mare havia mort en néixer la nena petita i que el seu pare, Lluís Ramia, era un maqui que vivia exiliat a França. Vaig aconseguir mantenir-hi una certa correspondència per tal que els nens també poguessin passar la frontera. Al cap d'uns mesos, l'aleshores bisbe de Barcelona, Gregori Modrego, em va fer cridar. Al seu costat hi havia el seu bisbe auxiliar, el Dr. Narcís Jubany.

Les autoritats havien interceptat la correspondència?

Sí. El Dr. Jubany em va informar que l'estat major de l'exèrcit de Franco m'acusava d'estar *conchavado con los comunistas*. Li vaig dir que acollia tota persona i que, si podia ajudar algú, no li preguntava si era catòlic; simplement l'ajudava. Van passar uns mesos, recordo que era diumenge. Jo celebrava missa i vaig veure que al fons de la petita capella hi havia dos desconeguts, portaven gavardina i un barret a la mà. Vaig pensar que venien a arrestar-me, però res més lluny de la realitat. «Venim de part del Dr. Jubany perquè ens posem a les teves ordres», em van dir. Aleshores se'm van presentar: eren dos advocats, Pere Fuster i el seu fill, que venien a

ajudar-me. La meua proposta va ser immediata: fer sis passaports falsos per poder passar els fills de Lluís Ramia cap a França. Un dels passaports havia de servir per al suposat pare...

No em digui que va ser vostè!

No, un dels dos advocats es va fer passar pel pare i van sortir en tren en direcció a França. Els va posar sota la protecció del bisbe de Perpinyà.

L'any 1963 és destinat de vicari a la parròquia de Sant Carles Borromeu. Allí s'havia d'escapar per poder anar veure la seva mare...

La mare vivia tota sola a casa i jo vaig proposar al rector, Mn. Dionís Soler, de poder fer-li companyia a les nits. Em va dir que no, que el meu deure era estar a la parròquia. I per aquest motiu em va fer adaptar a mitja escala una habitació. Cada nit sortia d'aquella petita «cel·la». La mare era massa important per deixar-la sola, i menys per un caprici del rector.

Va ser la seva mare qui li va suggerir de presentar-se com a voluntari a l'Apostolat del Mar. Comença aleshores una nova etapa?

Vaig començar l'any 1971 a Tarragona i he acabat fa poc, quan m'han hagut de jubilar per força a causa de l'edat. Jo no volia ser mariner, sinó conèixer la

vida del mariner. I per conèixer-la, necessitava entrar dins del seu món. Molts mariners sabien que jo era capellà, però d'altres no ho van arribar a saber mai. En un vaixell de pesca no pots anar de capellà. És impossible fer-hi missa perquè tot salta enlaire...

A més, els capellans no estaven gaire ben vistos...

Sí, això ho vaig descobrir al barri del Serrallo de Tarragona. Els mariners creuen que un capellà embarcat porta mala sort. Em va costar moltíssim convèncer un patró que em duigués amb ells. «Pensa que si aquesta nit o alguna altra que vinguis amb nosaltres no pesquéssim res, tant tu com jo aniríem a l'aigua...» Vam agafar una nit dolentíssima. Falta una hora per començar a clarejar i encara res. Devien ser prop de les cinc quan enmig de la negror de les aigües vam veure com una mola compacta. Vam fer unes 300 caixes d'orades. Els patrons de les barques veïnes em van dir: «Mossèn, per què no vens amb nosaltres?»

Quines són les pitjors condicions de vida entre la gent del mar?

Només en una ocasió m'he embarcat en un creuer, i ho he fet com a membre de l'Apostolat del Mar per tal de denunciar situacions d'injustícia. Tot és fals, tot està fet de cara al turisme. No em deixaven parlar amb els mariners per por que aprenguessin massa coses. Per això volen capellans que no siguin de l'Apostolat del Mar. Pel que fa als vaixells de pesca, hi ha molta ignorància i borratxera. En la majoria de flotes pesqueres és duríssima la forma de vida i no hi ha companyerisme. En canvi, els que treballen en vaixells mercants són gent de cultura. Ara bé, les pitjors condicions són les del vaixell pirata. No ho desitjo a ningú.

Com va acabar en un vaixell pirata?

Un dia vaig analitzar totes les experiències viscudes: coneixia el món de la pesca, els barcos mercants, també vaig fer dos viatges amb un vaixell oceanogràfic i vaig conèixer la Josefina Castellví. Havia conegut tots els tipus d'embarcacions, però sabia que els que més patien eren els tripulants dels barcos pirates. Necessitava, doncs, conèixer com es viu en un barco pirata.

Què tal l'experiència?

Va ser horrible, de les experiències més dures que he viscut mai. Era un barco robat i no era navegable per mar. A mi em va tocar fer de cuiner. No sabeu com n'és, de difícil, cuinar en un barco que navega sense quilla. Però el pitjor va ser conviure entre una tripulació formada per drogoaddictes, bergants, busca-raons... Quatre drogoaddictes van intentar cremar el barco amb nosaltres a dintre; he vist matar homes; he vist assaltar barcos...

I l'any 1991 crea l'Associació Catalana d'Ajuda a la Infància Romanesa. Amb quin objectiu?

La finalitat era portar a Barcelona infants romanesos amb malalties greus i que, per manca de mitjans, no es podien curar al seu país. Vam poder ajudar uns 120 nens malalts. Amb l'actual govern espanyol és molt complicat ajudar aquests infants. Amb tot, si em trobo amb algun cas tornaré a fer trampa.

Quan cal, es fa trampa?

I tant, perquè una cosa és la llei dels homes i una altra és la llei de Déu.

Pelegrinatges del 2014

ARMÈNIA

Del 5 al 16 d'agost

Un poble marcat per la fe

ETIÒPIA

Del 18 al 30 d'agost

Tribus i cristians del sud

Del 7 al 18 d'octubre

CUBA

Santuari de la Verge de la Caritat del Cobre i ruta cultural en homenatge als indians

TERRA SANTA

Del 17 al 24 juny

Del 26 novembre al 3 desembre

Sortides recomanades per CLUB MÉS AMICS amb prevere acompanyant del grup des de Barcelona:

Del 29 agost al 5 setembre

LIGÚRIA i EMÍLIA-ROMANYA

Ruta de fe i cultura pel nord d'Itàlia

Del 28 juliol al 4 agost

PELEGRINATGE A LA MAGNA CATALONIA, SICÍLIA I MALTA

ETIÒPIA

Del 12 al 24 de gener 2015

Cristianisme etiop. Celebració de l'Epifania Timkat - a la Jerusalem africana - Lalibela.

Diari d'un jove entre els sense sostre

Jaume Vives publica «Pobres pobres: 8 dies vivint al carrer»

Samuel Gutiérrez
Barcelona

Jaume Vives és un jove «políticament incorrecte». Provocador, atrevit, de vegades fins i tot imprudent, que parla amb convicció i sense importar-li massa què diran... Estudia periodisme a la Universitat Abat Oliba de Barcelona, encara que és dels qui pensa que una professió tan pràctica com aquesta hauria d'impartir-se al carrer. Per això al juny del 2013 es va organitzar ell mateix un peculiar curs d'estiu al Raval barceloní. Volia viure en carn pròpia l'experiència de les persones que no tenen llar i va anar a viure vuit dies al carrer. Tenia 20 anys i una mica de por, però no va desistir en el seu interès. El 17 de juny del 2013 es va plantar a la plaça Catalunya «la gran terminal de la pobresa a Barcelona», i va iniciar una aventura que ara comparteix, en forma de diari, al llibre *Pobres pobres: 8 dies vivint en la calle* (Editorial Claret).

Malgrat la seva joventut, aquest no és el primer llibre de Jaume Vives. Fa un any en va publicar un altre amb un títol, segons ens reconeix ell mateix, una mica difícil de pronunciar en veu alta: *Las putas comen en la mesa del rey*. Hi recollia les històries de deu persones —drogoaddictes, borratxos, captaires...— que per raons diferents han acabat malvivint al carrer. Ara, però, es tractava d'anar una mica més enllà. L'objectiu ja no era només explicar històries, sinó compartir una experiència de vida. Fer-se pobre amb els pobres i des de dins compartir amb el lector el que havia viscut. El perill de caure en el mer espectacle era evident. Hi ha *reality shows* que ja han proposat experiències similars. En Jaume n'era conscient, però la seva convicció era ferma i les motivacions radicalment oposades: «Sabia que tornaria a casa i que mai no sentiria el que sent un pobre, però volia veure com viuen i així explicar el món de la pobresa des de dins.» I afegeix: «La finalitat última d'aquest llibre no és l'espectacle, ni tan sols l'entreteniment, sinó ajudar els protagonistes, la gent que és al carrer, i també els que no hi són però que viuen de forma desgraciada. L'objectiu és intentar ser útil a la societat.»

Sense saber-ho, perquè probablement no és el que pretén, aquest jove estudiant de periodisme recupera amb aquest llibre l'essència d'una professió que fou concebuda de manera ben diferent de com s'exerceix en l'actualitat. Recupera un periodisme, avui en via d'extinció, que s'arremanga i surt a l'arena; que s'implica fins a embrutar-se; que no només transmet informació sinó que comparteix experiències... És el periodisme que Jaume Vives ha après d'alguns dels seus mestres. Com Daniel Arasa, professor a la UAO, per a qui aquest jove alumne suposa «un alè d'aire fresc, periodisme en estat pur». Perquè «el periodisme és vida», escriu Arasa al pròleg del llibre, i aquesta vida es troba sobretot al carrer: «L'autor aprofundeix no només en les misèries materials i en les baixeses de l'esperit, sinó també en la grandesa de l'amor i

Els pobres no necessiten un salvador que els rescati de la misèria, sinó un amic. És més important l'amor que el menjar

de l'entrega. De vegades, Vives sembla més un detectiu que un periodista, però potser aquesta és la síntesi perfecta del que entenem per periodista d'investigació.»

Cròniques suburbanas

Amb tot just un jersei, un sac de dormir, el DNI i un rosari —a més de cinc llibretes i un bolígraf per prendre notes—, Jaume Vives es va endinsar en un món que coneixia només en la superfície. Es va proposar començar de zero. Tant és així que ni tan sols va carregar a la motxilla la guia útil que pocs dies abans li havien ofert: *On menjar, dormir i rentar-se a Barcelona*. Al carrer, s'hi aventurava no tan sols com a periodista, sinó també com a aprenent. Aprenent en la decisiva assignatura de la vida.

Encara amb la por al cos, els primers dies van ser per prendre contacte amb la nova realitat. No sabia on menjaria i encara menys on dormiria. Deambulava pel seu compte, parlant amb uns i altres, recollint ferralla que després venia... Ho preguntava tot. Perquè tot era nou per a ell. «El primer dia vaig

menjar per xamba —confessa—. Em vaig trobar la Maite, una coneguda, i ella em va adreçar al temple sikh de Barcelona, on reparteixen menjar durant tot el dia.»

El tercer dia es va integrar en un grup de pobres de la Rambla del Raval i va fer amistat amb algun d'ells. «Em vaig sentir com a casa», afirma sense embuts, «i ben aviat vaig sentir que fins i tot els trobaria a faltar». «Vaig arribar a necessitar i fins i tot a pidolar la seva companyia», confessa, «em sentia còmode, a pesar que de vegades passava una mica de vergonya». Amb ells va aprendre una de les grans lliçons d'aquesta setmana viscuda al carrer: «Els pobres no necessiten un salvador que els rescati de la misèria, sinó un amic. És més important l'amor que el menjar. Aquesta és la millor manera de treure'l, primer del desert espiritual en què viu, i segon, del carrer.»

Tal com explica el llibre, aquests vuit dies al carrer li han servit també per enderrocar els prejudicis que tenim sobre la realitat de les persones sense llar. «Al carrer no hi ha un patró predefinit —explica aquest jove estudiant de periodisme—. Cada persona té una història diferent. Però en el fons no som tan diferents uns dels altres. L'única diferència és que al carrer no hi ha normes i per això els seus comportaments no estan normalitzats...» «Tothom vol estimar i ser estimat —continua reflexionant— i, si no ho aconseguim, tenim a dintre un buit que cal anar emplenant: alcohol, sexe, drogues... Les misèries humanes, normalitzades o no, són formes d'evasió per omplir aquest buit.» Aquestes misèries apareixen al llibre de manera molt crua. Amb 20 anys, no hi ha marge encara per a la censura. Però aquestes misèries no volen ser el centre d'un diari molt personal que pretén abans que res

«obrir els ulls i el cor» del lector.

En les estones mortes, bàsicament a la nit, Jaume Vives aprofitava per escriure les cròniques quotidianes d'aquesta altra Barcelona. Cròniques des de la trinxera. O més ben dit, des del caixer automàtic on dormia, al carrer Mallorca. «Crec que he tingut la sort de trobar el millor caixer de Barcelona», explica sense ni gota d'ironia a *Pobres pobres*.

A mesura que passen els dies, i avancen les pàgines d'aquest singular diari, un nom va adquirint protagonisme: Cristóbal. És un home d'uns 50 anys, alcohòlic, un bufó per als sense sostre, amb qui Jaume fa amistat. En Cristóbal es troba immers en un cercle viciós que aviat posarà punt final a la seva vida. Davant d'una situació que s'agreuja per moments, el jove estudiant de periodisme fa el que la teoria que estudia a la universitat no l'animaria a fer mai: prendre partit en la història, arromangar-se i ajudar. Es posa en contacte amb la comunitat catòlica del Cenacle, dedicada a la rehabilitació de drogodependents amb l'oració, el treball i l'amistat, i intenta convèncer en Cristóbal que hi entri. Inicialment ho aconsegueix, però com acabarà per constatar, «és més fàcil acabar al carrer que sortir-ne».

La d'en Cristóbal és una de les moltes històries que s'ententeixen en un llibre escrit des de les entranyes. Escrit amb el cor més que amb el cap. I escrit també des de la fe. Perquè Jaume Vives, encara que no ho esbombi als quatre vents, també emprèn aquesta aventura com a «reparació de tot el mal que he fet a la meua vida». «La fe és un tresor que he rebut i el vull compartir», acaba dient, «m'acompanya sempre, també en els meus projectes periodístics». Com el següent en què ja treballa. Els beneficis d'aquest llibre els destinarà a viatjar aquest estiu probablement a Síria, per explicar la història de tants cristians que estan sent massacrats per causa de la seva fe.

La TrocaJove del MCECC inunda Manresa

Hi van participar més de 800 joves de centres d'esplai de la Fundació Pere Tarrés

Redacció
Manresa

Sota el lema «Camí al futur», més de 800 adolescents i joves de centres d'esplai del Moviment de Centres d'Esplai Cristians Catalans (MCECC) de la Fundació Pere Tarrés van participar el cap de setmana del 17 i 18 de maig en una trobada lúdica i formativa a la ciutat de Manresa.

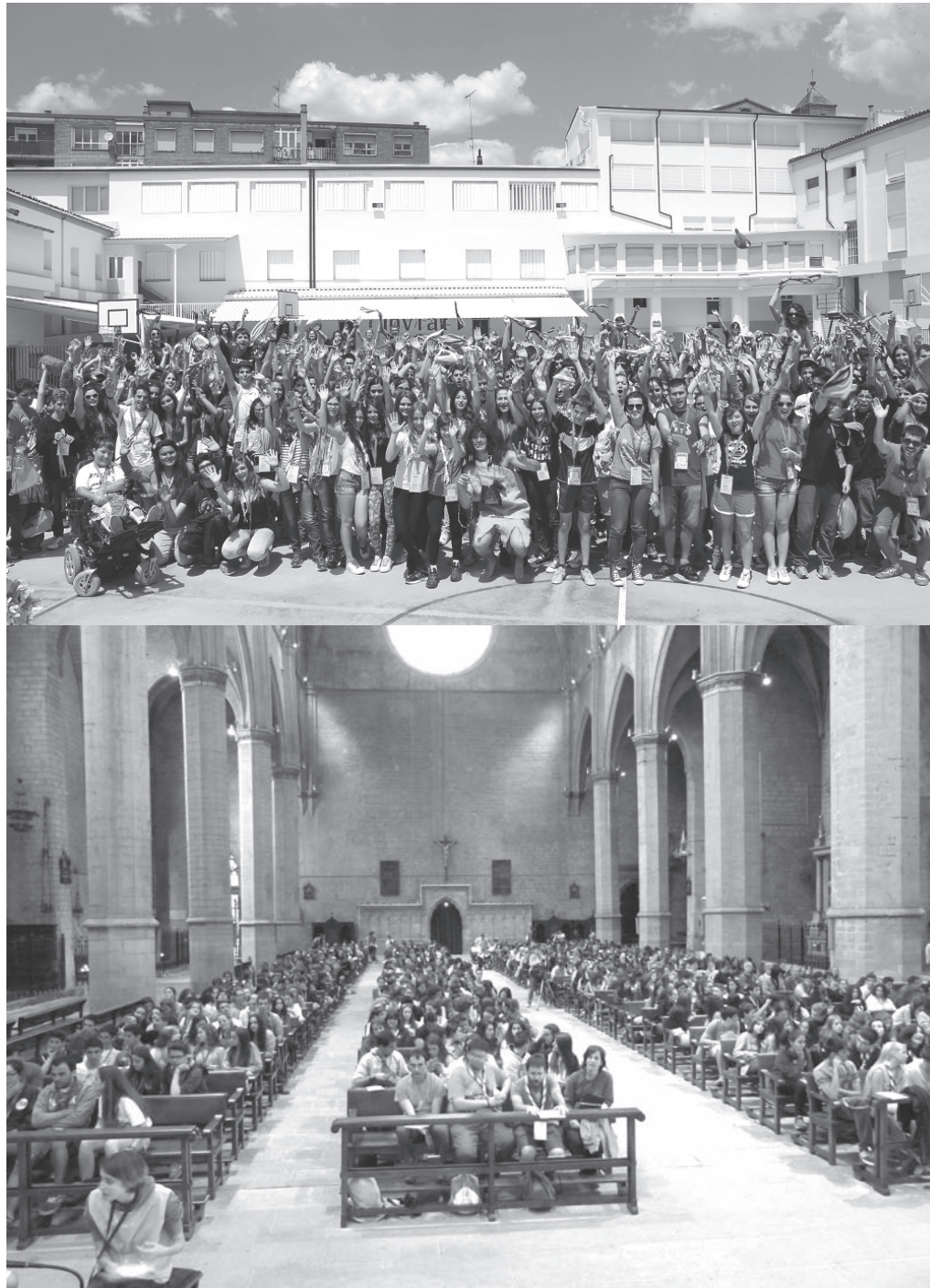
«Fer de l'esplai un lloc per a les persones, com si d'un gran mosaic es tractés, integrant tothom i fent-los sentir part del grup, aprenent a relacionar-se, sentint-se acollits cada dia i aprenent a comunicar-se amb els altres», va ser, segons els organitzadors, la filosofia d'aquesta trobada anual del MCECC, que aplega 212 centres d'esplai i centres oberts i diaris d'arreu de Catalunya.

Durant el dissabte al matí, els adolescents i joves van participar en el joc «L'Inici» pel centre de Manresa. Van recórrer els seus llocs emblemàtics amb l'objectiu d'aconseguir reunir «el combustible» d'una màquina molt especial que els permetria veure durant tot el cap de setmana com ha anat evolucionant l'ésser humà al llarg de la història i imaginar com serà en el futur.

Al migdia, es va celebrar a l'escola Joviat l'acte d'inauguració de la trobada, que va comptar amb la intervenció de la primera tinent d'alcalde de Manresa, Mercè Rosich; la presidenta del MCECC de la Fundació Pere Tarrés, Maria Valencia, i el director general de Joventut de la Generalitat de Catalunya, Toni Reig.

Ciutat acollidora

Mercè Rosich, com a representant de la ciutat, va donar la benvinguda als

A la seu de Manresa es va celebrar una gran eucaristia, oficiada pel P. Llorenç Puig

assistents i els va recordar que Manresa ha estat sempre una ciutat acollidora, com ho exemplifica la història de sant Ignasi de Loiola, que hi va arribar ja fa gairebé cinc-cents anys.

Maria Valencia va manifestar als monitors que són el futur, però també el present d'una societat que necessita els valors de l'esplai.

Per la seva banda, Toni Reig va destacar la tasca dels esplais als seus barris, del MCECC i dels monitors per portar a terme una tasca educativa i social de primer ordre per al país.

Xerrades i tallers

A la tarda va arribar el torn de la formació, en forma de xerrades i tallers realitzats a la mateixa escola. Dividits en grups per edats, els participants van assistir a les conferències del jesuïta Carles Marcet, sobre el pas de jove a monitor; de l'especialista en jocs Oriol Ripoll, sobre creativitat, i del director de l'Obra Social Santa Lluïsa de Marillac, Eduard Sala, sobre la gestió de les nostres vides i el consum de drogues.

A més, Oriol Bargalló, cantant i animador per a joves, i Ivan Caro, animador i tallerista, van impartir dos tallers de gran format relacionats amb la música. A banda, cada participant va poder triar entre quinze racons (o tallers en format petit) sobre diferents temàtiques (inclusió, educació per al desenvolupament, dansa, teatre, orientació, manualitats...).

Cap a les set del vespre, tots els participants es van traslladar a la zona esportiva del Nou Congost per muntar el campament per dormir. Després de sopar, vetllada al més pur estil *esplaiero* i un concert a càrrec del grup The Papa's and The Popo's van tancar aquest dia ple de lleure i formació.

El diumenge 18 hi va haver més jocs. Una gran eucaristia a la seu de Manresa, oficiada pel P. Llorenç Puig, jesuïta, i un dinar de germanor van completar aquesta nova edició de la TrocaJove, que va omplir la ciutat de Manresa d'adolescents i joves que aposten per un model de lleure no sempre visible socialment. Maria Valencia va concloure el gran esdeveniment convidant tothom a la gran trobada d'infants del MCECC que tindrà lloc al novembre a Barcelona.

Col·labora amb nosaltres i aconsegueix la teva butlleta o talonari trucant al telèfon 93 409 28 10

SORTEIG TRADICIONAL 2014

Campanya d'aportacions populars a
* CatalunyaCristiana
RàdioEstel

1,50€

de contribució a
* CatalunyaCristiana
RàdioEstel
i de participació al sorteig

Club⁺amics
Sorteig Tradicional 2014

Butlleta número: 000000

1r premi: 1 plaça per a un Pelegrinatge a Terra Santa (viatge a realitzar durant l'any 2014 o 2015)

2n premi: una estada de 5 dies (de dilluns a divendres) per a 2 persones a l'hotel Abat Cisneros de Montserrat

3r premi: una subscripció gratuïta al setmanari durant un any per al guanyador i una altra per a una persona que ell triï.

Premi Especial: una bicicleta entre tots aquells que hagin adquirit un talonari sencer.

El sorteig es farà, si Déu vol, el dilluns 30 de juny de 2014 a les 10h, davant notari, a les nostres instal·lacions. Si voleu podeu assistir-hi.

Qualsevol taló estripat o esmenat serà nul. Caduca als 3 mesos.

Butlleta número:

Montserrat acull el surrealisme d'Antonio Beneyto

La mostra «Cosmos beneytià» es pot visitar a l'Espai d'art Pere Pruna fins al 6 de juliol

Redacció
 Montserrat

L'Espai d'art Pere Pruna del Museu de Montserrat mostra l'obra d'Antonio Beneyto. L'exposició, que es pot visitar fins al 6 de juliol, porta per títol *Cosmos beneytià* i està comissariada per l'escriptor i crític d'art Albert Mercadé. En ella s'hi troba el treball d'aquest manxec de naixement, però barceloní d'adopció, considerat com l'artista contemporani nostrat més compromès amb la causa surrealista.

Antonio Beneyto és un dels màxims representants del surrealisme contemporani a Catalunya i al conjunt de l'Estat. Va ser designat per Carlos Edmundo de Ory, Chicharro i Sernesi com el millor valedor dels principis fundacionals del moviment *postista* —primer corrent d'avantguarda de postguerra a la península que van crear aquests tres artistes—, que es pot desglossar en cinc constants: llibertat, carrer, inconscient, amor foll i eurítmia.

Els dibuixos i les formes d'Antonio Beneyto són una recreació contemporània de la iconografia surreal: ulls, escales, formigues, bèsties... Un ideal oníric que Beneyto també va aprendre a la Barcelona llibertària dels anys seixanta, a la qual ell va desembarcar, provinent de Mallorca, el 1967.

Des d'aquell moment, Beneyto comparteix escriptura, edició i el conreu de les arts plàstiques en el seu taller obert, al barri gòtic de Barcelona. Cinc dècades de trajectòria en el decurs de les quals l'artista s'ha manifestat a través d'una gran quantitat de tècniques que l'exposició de l'Espai d'art Pere Pruna vol mostrar: la pintura, l'escultura, la ceràmica, l'obra sobre paper, els ventalls, els llibres il·lustrats... Tot un cosmos beneytià: caos, però exquisidament comunicat, des del seu delirant univers iconogràfic, que té com a protagonista l'home i el seu somnieig davant del món.

Artista complet

Creador fluídric, cosmogònic, polièdric, polifònic, transhistòric, subterrani, postavantguardista, posthumanista, *postista*... a Antonio Beneyto no se'l pot limitar al terreny del dibuix i la il·lustració. Com a bon vassall del surrealisme, el creador viatja a la font primera de l'art —virginal i hermafrodita—, des d'on beu i llisca pel salt d'aigua de la *poiesis*, amb indiferència davant del suport formal: llibres, motlles, sabates, escultures, ventalls, cortines, peus, llenços, llençols, objectes, portes... Tota realitat punxant té interès en ell per plasmar-hi el seu cosmos, ple de referències de la iconografia onírica ortodoxa: la formiga, la lluna, l'escala, l'ull, el peix, el pèl...

Antonio Beneyto és un dels màxims representants del surrealisme contemporani a Catalunya i al conjunt de l'Estat

Campanars

Torrelles de Llobregat

Delfí Dalmau i Argemir

Damunt dels contraforts orientals del Garraf trobem el poble de Torrelles, amb una àmplia església parroquial de finals del segle XIX dedicada a sant Martí. Aixecada en estil neogòtic, és obra de l'arquitecte Joaquim Codina. L'edifici tingué la sort de no sofrir desperfectes durant els actes vandàlics que es produïren el 1936 gràcies a l'acció protectora de la població.

Consta de tres naus travessades per un transsepte, que forma un creuer coronat per un cimbori vuitavat; la capçalera, amb un absis de cinc costats, està reforçat en els angles per robustos contraforts exteriors. La nau, coberta amb voltes de creueria, fa una llargada de trenta-quatre metres i divuit d'alçada, gairebé com una majestuosa catedral. Guarda una bonica pica baptismal barroca de marbre blanc, arribada com un regal de terres cubanes.

Pel que fa al campanar, aixecat el 1900, té una planta inicial rectangular de sis per cinc metres. Està reforçat per robustos contraforts als caires quan els cossos superiors redueixen el perímetre; estan coronats per elegants pinacles. Damunt del cos superior on s'allotja la cel·la, una agulla queda coberta per una teulada de rajoles vermelloses que destaca de la pedra arrebossada i pintada de blanc dels cossos inferiors. Al cim, una bola i una creu de ferro culminen aquest elegant, esvelt i ben plantat campanar. Està dotat de sis campanes que pengen a la cel·la oberta amb finestres en arc de mig punt; els cossos inferiors mostren obertures escasses a manera de finestres sageteres.

Actualitats científiques

Arribarem a temps per aturar el canvi climàtic?

Sabeu qui és Susan Solomon? Potser alguns recordareu l'eficaç contribució que va tenir per arribar a la prohibició internacional, que s'acordà en el protocol de Montreal de 1987, de la utilització dels gasos CFC (sigles de clorofluocarbonats). Què hi havia exposat ella? Amb tot el rigor científic havia mostrat que tant el forat que s'havia produït a la capa d'ozó que embolcalla la Terra com el fet que aquesta capa s'anés aprimant era degut a l'emissió de gasos del tipus CFC que s'hi combinaven fent-ne disminuir la quantitat d'aquest gas. I, mireu, aquesta prohibició ens ha salvat la vida. L'extinció de la protectora capa d'ozó implicaria l'arribada fins a nosaltres de totes les radiacions mortíferes que ens envien els astres i que ara són retingudes per aquesta capa tan providencial.

Aquesta doctora en Químiques aleshores només tenia 30 anys, i se li'n va fer cas. Havia nascut a Chicago el 1956, i ara és catedràtica de l'Institut Tecnològic de Massachusetts. Ella, que havia començat la seva recerca científica acompanyant el cèlebre oceanògraf francès Jacques Cousteau, ha acabat dedicant-se a estudiar el món atmosfèric que ens rodeja, i amb gran competència. També ha rebut premis, com el que li concedí la Fundació BBVA per la seva contribució a la salvaguarda del planeta.

I no fa gaire se li féu una entrevista, sobre com frenar el canvi climàtic,

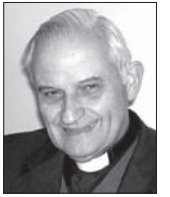

Susan Solomon.

per part de *La Vanguardia*, publicada al Magazine que té aquest diari. En resum podem dir que el que ella veu absolutament necessari és que hi hagi un pacte mundial en investigació per deturar les conseqüències del canvi climàtic. Després de recordar que l'escalfament de la Terra per l'increment que hi ha hagut del diòxid de carboni és irreversible a escala humana

(caldria esperar uns mil anys perquè tot tornés a ser com abans), ens diu que cal incrementar els esforços que s'estan fent ja per evitar que continuï augmentant l'escalfament. Ja estem cercant formes d'energia alternatives a les que emeten diòxid de carboni, però fins ara no n'hi ha prou. Cal fer una cosa semblant a com se substituïren els CFC per productes que no ata-

Per Francesc Nicolau
Professor de la Facultat de Filosofia de Catalunya

quessin l'ozó, tal com manà el protocol de Montreal; ara cal anar buscant els substitutius dels que contaminen l'atmosfera. S'ha d'arribar al cotxe elèctric i a trobar, sector per sector, allò que ja no produeixi emissions del perjudicial diòxid de carboni.

Però ens trobem amb una realitat que cal tenir present: hi ha poc més de mil milions de persones que viuen en un món desenvolupat i més de cinc mil milions en un món que es desenvolupa. Els primers emeten a l'atmosfera cinc vegades més carboni que els cinc mil milions. I aquests volen arribar al nivell de vida d'aquells altres i no els ho podem pas impedir. No tindriem cor si ho féssim. Davant d'aquest panorama, què hi podem fer? És ben clar que totes les multinacionals s'han de comprometre a estudiar i aplicar energies alternatives... i els governs també se n'han de responsabilitzar més i més.

Serà tot això ben aviat una realitat efectiva? Susan Solomon diu textualment: «Amb l'ozó tinguérem sort perquè aquesta capa protegeix la vida. Era fàcil adonar-se del problema i això va ser un toc d'atenció per a la societat. Ara el problema és molt més gran, d'una dimensió enorme, i cal veure si s'actua abans que sigui inevitable... Però sóc optimista, arribarem a temps». Tant de bo que aquest optimisme correspongui a la realitat que ens ve a sobre. Nosaltres ho desitgem de tot cor.

Gent de casa

Sofia Santasusana, de vocació mestra

Fa uns vint anys vaig anar a entrevistar el mestre Joan Pich Santasusana, director durant molts anys de la Banda Municipal de Barcelona, ja retirat, que vivia a casa seva, a Badalona, vora el mar. L'objectiu, però, era també la seva mare, *doña* Sofia, mestra de diverses generacions i exemple de dedicació vocacional.

Sofia Santasusana i Felip, nascuda al barri del Clot, de Sant Martí de Provençals, el 1879, era filla del director d'una fàbrica que era propietat del comte de Romanones. El 1896 se'n va anar a residir a Sant Andreu de Palomar, d'on no es mouria i hi faria de mestra tota la vida. L'any 1899 va rebre el títol de mestra. Primer va exercir a l'Ateneu Obrer de Sant Andreu, entitat de la qual el seu pare era secretari, on va iniciar l'ensenyament de les noies. L'escola funcionava sense la separació de sexes habitual de l'època.

Obrí escola pròpia al primer pis del carrer de Pons i Gallarza, número 2, tocant la plaça del Comerç. Per allà

Torre Parellada, seu de l'Ateneu Obrer el 1922.

passaren generacions —pares, fills i néts—, sota la seva fama de severa i rigorosa, fins al punt que a classe el seu propi fill li havia de dir *doña* Sofia. Dotada per a la música, arribà a cantar en privat amb el seu veí Hipólito Lázaro; el seu fill fou, de jove, mestre de música a la seva escola.

Igualment dotada per a les arts plàstiques, el 1918 exposà al Foment de les Arts Decoratives, en una mostra col·lectiva amb noms com Madrazo, Atxé, Alexandre de Riquer o Joaquim Renart. També l'historiador mossèn Joan Clapés va ser professor de religió a la seva escola.

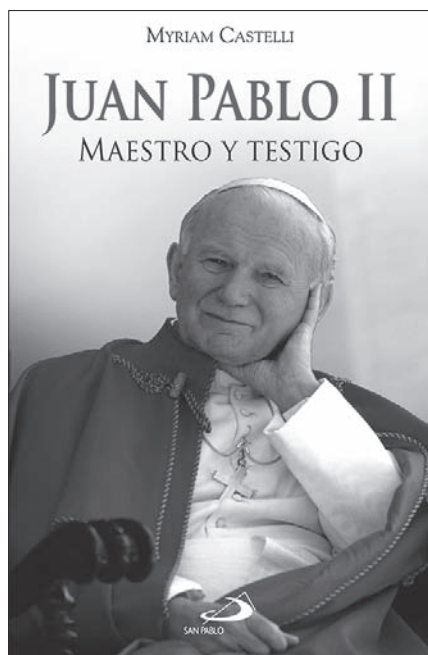
Joan Pallarès-
Personat
Historiador
jpallarespersonat@gmail.com

Vocal de l'Associació de Mestres Titulars Privats en temps de la República, cap al 1934, en complir els trenta-cinc anys d'ensenyament, rebé un guardó i el 1954 fou homenatjada juntament amb un grup de mestres que superaven el mig segle d'exercici. El 1966 va rebre un nou homenatge a iniciativa de *La Previsión Obrera*. Va seguir al peu del canó, impartint l'ensenyament, fins a gairebé als darrers anys, quan rebé la Medalla d'Honor de Sant Andreu, juntament amb el Dr. Puigvert, natural de Santa Coloma de Gramenet, però que visqué fins als 21 a Sant Andreu i havia estat alumne de l'Ateneu Obrer.

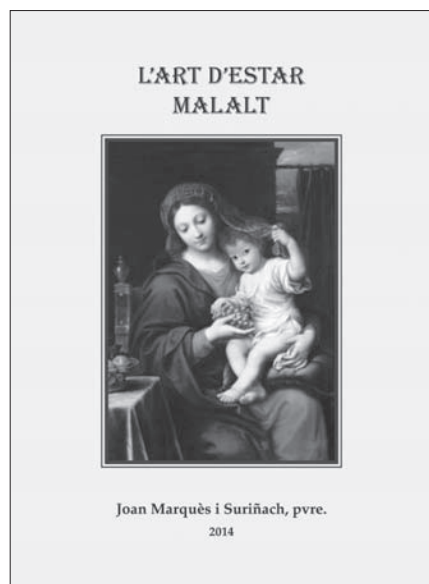
Doña Sofia va morir, el novembre del 1971, als 92 anys. Fou enterrada al cementiri de Sant Andreu en un dels enterraments més multitudinaris que es recorden a l'antic poble annexat a Barcelona.

MYRIAM CASTELLI
Juan Pablo II. Maestro y testigo
Editorial San Pablo, 2014, 214 pàg.

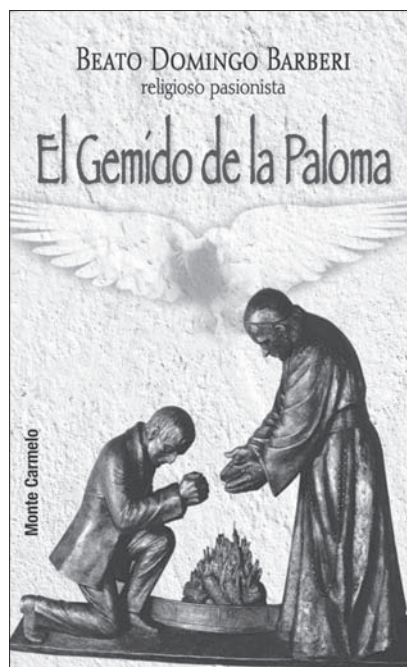
Aquest llibre ofereix un retrat de Joan Pau II elaborat a partir dels seus gestos: l'acte de besar la terra que visitava, el somriure amb els joves, la seva proximitat amb la gent gran i els malalts, les seves mostres de compassió amb els desfavorits, el perdó al seu agressor Ali Agca... La periodista Myriam Castelli il·lustra aquests gestos amb el ric magisteri del Papa, emanat en encíclics i documents, que va marcar un abans i un després en l'Església.

JOAN MARQUÈS I SURIÑACH
L'art d'estar malalt
Fundació Tercera Edat Celso Costa, 2014, 134 pàg.

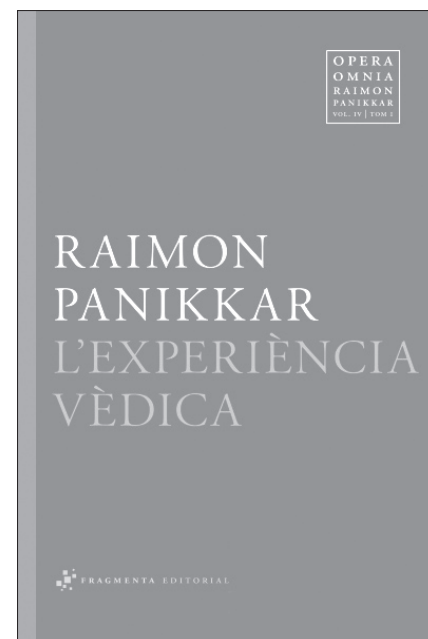
Estar malalt és una cosa que ens afecta a tots. Aquest llibre ens dona algunes pistes per convertir aquesta situació en una cosa veritable, en un art de debò. També ens recorda que Jesús va instituir la Unció dels Malalts. Aquest sagrament el pot rebre tot-hom que pateixi una malaltia greu. Aquestes pàgines pretenen animar-los a afrontar la malaltia amb dignitat i ser una ajuda per als sacerdots en l'administració d'aquest do de Déu.

BEATO DOMINGO BARBERI
El gemido de la paloma
Editorial Monte Carmelo, 2014, 152 pàg.

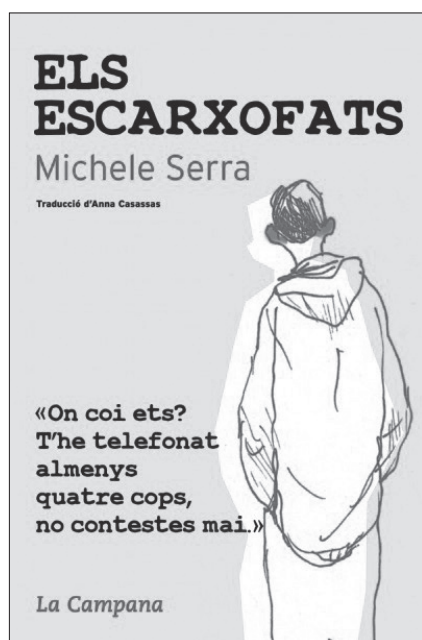
El passionista Domingo Barberi descriu aquí el camí espiritual pel qual l'ànima és elevada a la més íntima unió amb Déu, unió que, en aquesta vida, només s'aconsegueix en el Calvari on acudeixen els coloms purs per estar crucificats amb Jesús. I a ressuscitar també amb Jesús en l'eternitat de la glòria. L'autor al·ludeix també a la seva missió especial en l'Església, quan parla del retorn d'Anglaterra a la fe catòlica de Roma.

RAIMON PANIKKAR
L'experiència vèdica
Fragmenta Editorial, 2014, 1.136 pàg.

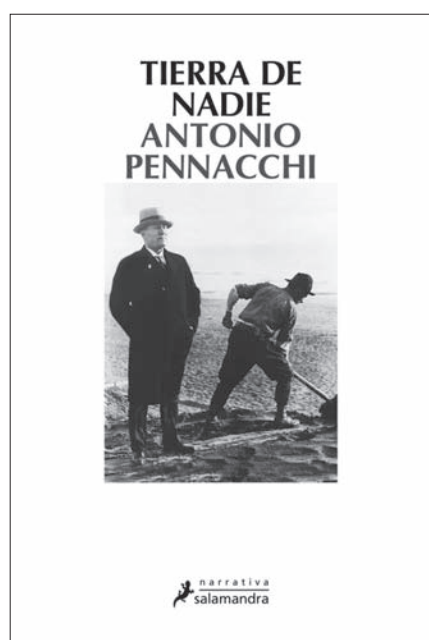
A través d'aquesta magna antologia dels Veda —un dels *corpus* de literatura religiosa més antics de la humanitat—, el filòsof Raimon Panikkar (1918-2010) comparteix amb els lectors els millors textos de la tradició índia, degudament contextualitzats i comentats. Aquest volum proposa un camí iniciàtic autèntic que, seguint el ritme de la vida del cosmos, ens porti al naixement de la Vida plena en nosaltres.

MICHELE SERRA
Els escarxofats
La Campana, 2014, 132 pàg.

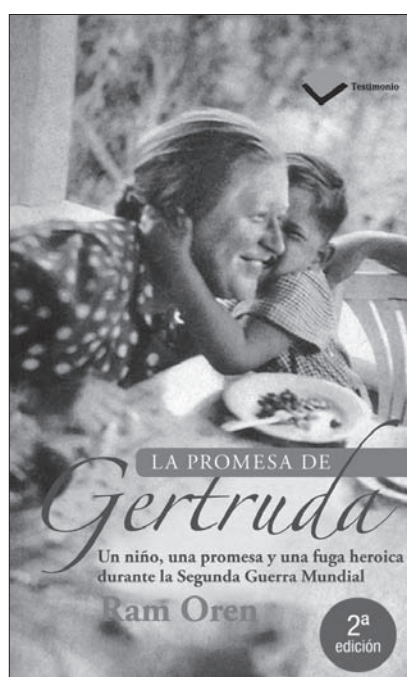
Potser són a l'habitació del costat, o potser en un altre lloc. En general dormen quan els altres estan deserts, i viceversa. Són els escarxofats: els fills adolescents. El periodista i escriptor Michele Serra aconsegueix un retrat impecable tant dels fills com dels pares, i explica els conflictes, les ocasions perdudes, el sentiment de culpa... El protagonista és un pare que explica l'abisme que el separa del seu fill de 19 anys.

ANTONIO PENNACCHI
Tierra de nadie
Ediciones Salamandra, 2013, 414 pàg.

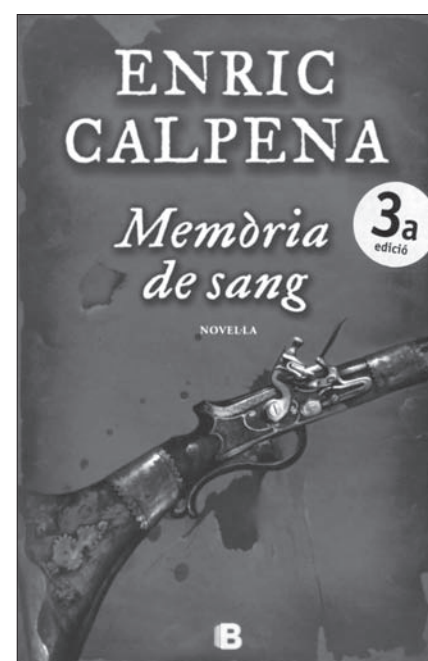
L'esdevenidor de la família Peruzzi —els seus triomfs, el seu dolor, la seva lleialtat incondicional i també les seves misèries— és la matèria primera que Antonio Pennacchi modela per crear, en to humorístic, un relat meravellós que entrellaça les vivències dels seus personatges amb els grans esdeveniments del convuls segle XX italià, i reviu una història insòlita que il·lustra la realitat europea de fa gairebé un segle.

RAM OREN
La promesa de Gertruda
Plataforma Editorial, 2014, 408 pàg.

Michael Stolorowitzky, fill únic d'una família jueva polonesa benestant, té tres anys quan esclata la guerra i la seva família ho perd tot. Desesperat per salvar l'empresa, el seu pare se'n va a França, i deixa el seu fill a cura de la seva mare i de Gertruda Babilinska, una mainadera catòlica. Quan la seva mare pateix un infart, Gertruda li promet al llit de mort que portarà Michael a Palestina i que el criarà com si fos fill seu.

ENRIC CALPENA
Memòria de sang
Ediciones B, 2014, 398 pàg.

Joan Gort, de 14 anys, viatja amb el seu pare des de Reus fins a Barcelona. És l'any 1851. El que havia de convertir-se en un moment feliç es transformarà en una tragèdia quan un succés inesperat té lloc la nit de Sant Joan. El destí del noi canviarà per sempre i el portarà des de la Ciutat Comtal fins a Tetuan, al Marroc. En Joan s'allista als Voluntaris de Catalunya, un batalló sense organització ni disciplina.

Crítica literària

Els drets: repte i exigència, violació constant

Rosa M. Boixareu
Vilaplana
Síndica de Greuges
de la URL

El llibre que encapçala aquest comentari, de fet, és l'esquer de què em serveixo per fer un breu comentari sobre els «drets» en el desè aniversari de la Sindicatura de Greuges de la Universitat Ramon Llull. La Sindicatura va néixer l'abril del 2004 amb el Dr. Artur Juncosa i, posteriorment, amb el Dr. Lluís Pugès, de qui se m'encomanà prendre el relleu de tal servei.

En el comentari pot haver-hi una aparent absència dels «deures» però és això: una aparença. Hi ha una reciprocitat en la dinàmica dels drets: l'article 29.1 de la *Declaració Universal dels Drets Humans* diu: «Tota persona es deu a la comunitat que és l'única que li permet el lliure i ple desenvolupament de la personalitat», amb clara referència als deures. Qualsevol referència als drets demana, inclou, la determinació dels deures que se'n deriven: és un moviment que va de l'un a l'altre en un cercle on la correspondència és qui marca el ritme, és la correspondència de la convivència. Es tracta del respecte i del reconeixement de l'altre, un dret i un deure moral, si més no. I es tracta, també, d'un moviment; és a dir, els drets-deures no és quelcom estàtic

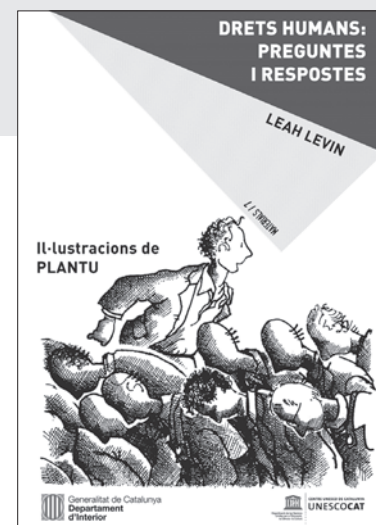
LEAH LEVIN

Drets humans: preguntes i respostes.
Centre Unesco de Catalunya, 2011, 203 pàg.

perquè s'adrecen a persones i societats històriques i, com a tals, s'han de viure i aquest viure inclou dinamisme, canvi i acció.

«Els drets humans simbolitzen alguna cosa més que un problema merament jurídic o polític. És la causa de l'home, de la seva dignitat i de la seva llibertat la que està en joc» (Evangelista Vilanova, 1997). Els «drets» són unes qualitats, uns valors inalienables, inherents a la persona, són el substrat ètic-moral de la convivència; si es compleixen són garants d'una convivència en pau i llibertat, però que cal conquerir i actualitzar cada dia perquè no són un motllo a aplicar ja que ni la natura humana és fixa i immutable, ni tampoc ho és el temps ni el lloc en el qual es desenvolupa ni les necessitats que se'n deriven. Així doncs, els «drets», són un referent a comprendre, interpretar i aplicar, sense que això li resti força, exigència, ans al contrari. De fet, quan vam ésser

conscients de nosaltres mateixos, per allà l'inici del nostre despertar humà, hom ja reclama per a si mateix i per als altres el respecte als aspectes fonamentals de l'existència: la vida, la dignitat i la llibertat. És a dir, el dret a la justícia. Es diu aviat. La interpretació i la praxi és complexa i, massa sovint, se situa en la utopia. Però aquest dret (la justícia) que n'embolcalla qualsevol altre, és el que des de sempre ha «pre-ocupat» i «ocupat» vida i temps d'un munt de persones al llarg de la història. I segueix. Però, avui, com ahir, les mateixes necessitats, les mateixes mancances, els mateixos silencis, els mateixos greuges, reptes i respostes semblants.

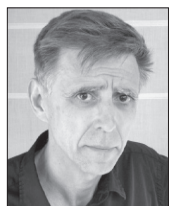
Torno a l'«esquer». Al llibre. La versió original, en francès, data de l'any 1981 publicada per la Unesco. Les il·lustracions de Plantu, (caricaturista polític francès, reconegut per l'interès que sempre demostra envers els drets humans), escenifiquen allò que es diu. És un llibre senzill, didàctic, per a adults,

per treballar a l'escola, en tallers... per rellegir, anotar, pensar: tracta de promoure, protegir, els Drets Humans i els reptes que plantegen. L'educació és un recurs fonamental per al reeiximent de la protecció dels drets: «L'educació ha d'apuntar al ple desenvolupament de la personalitat humana i a reforçar el respecte dels drets humans i les llibertats fonamentals», art. 26-DUDH.

Crítica teatral

Una versió lluminosa i neta de Flotats/Marivaux

Andreu Sotorra
Escriptor i periodista
col·laborador de Ràdio Estel
andreusotorra@gmail.com

«EL JOC DE L'AMOR I L'ATZAR», de Pierre de Marivaux.
INTÈRPRETS: Enric Cambray, Àlex Casanovas, Rubèn de Eguia, Guillem Gefaell, Vicky Luengo, Bernat Quintana i Mar Ulldemolins.
DIRECCIÓ: Josep Maria Flotats.
Teatre Nacional de Catalunya. Barcelona.
Fins al 22 de juny.

© David Ruano

Rubèn de Eguia i Mar Ulldemolins, dos dels protagonistes de l'obra de Pierre de Marivaux.

Marivaux és, sobretot, en el seu origen, llengua. Per això en aquesta versió catalana del clàssic francès, la llengua —de la qual ha tingut una cura especial el traductor Salvador Oliva— també hi fa un paper important i, com en un autèntic joc d'amor a la llengua sense reptar el risc de l'atzar, no hi ha cap paraula, cap expressió, cap diàleg que es perdi en la immensitat de la Sala Gran del Teatre Nacional de Catalunya.

S'endevina, doncs, que Josep Maria Flotats, com a director, no ha oblidat una de les seves obsessions de la seva primera etapa a Catalunya: el poliment del fraseig, la musicalitat de la fonètica, la recuperació de la dicció.

El resultat és que els intèrprets d'aquest Marivaux —tots encara de la generació anomenada «jove», amb un respecte per la maduresa d'Àlex Casanovas— mostrin el treball de llengua de taula previ, que és tan important com la manera d'expressar-se, la manera de moure's, la manera de gestualitzar i la manera de reaccionar des de dins de cadascun dels seus personatges davant la juguesca romàntica que proposa l'autor.

El joc de l'amor i l'atzar (Le jeu de

l'amour et du hasard) és una de les obres representatives del segle XVIII, del Segle de les Llums. Recorda el mateix Josep Maria Flotats que Pierre de Marivaux (París, 1688-1763) es va inventar l'expressió francesa *tomber amoureux*. Se la va inventar i la va impregnar en alguns dels seus personatges com aquests quatre jovencells de l'obra: Sílvia, la filla del gentilhome Orgon; Dorante, el prenent de Sílvia; Lisette, la criada de Sílvia; i Arlequí, el criat de Dorante. Al

seu costat, hi ha els dos «homes» de la casa: el gentilhome Orgon i el seu fill Mario, pare i germà de Sílvia. Ells dos es fan còmplices d'ampliar la juguesca familiar de descobrir si es pot arribar a un casament concertat (el de Sílvia i Dorante) amb el punxó de l'enamorament de debò. La ingenuïtat és la clau dels personatges principals de Marivaux. Una ingenuïtat que, tres segles després, amarats de realisme social com estem, de conflictes contemporanis i d'estripades personals, només pot ser rebuda pels espectadors amb un somriure nostàlgic. Però també són claus el registre de comèdia i la manera com l'embolic és conegut al complet pels espectadors.

La posada en escena de Josep Maria Flotats és lluminosa, neta i a la vegada respectuosa amb la tradició francesa. Un congelat final de tota la companyia fins i tot regala, per uns instants, un quadre d'època, al qual ha contribuït la plasticitat de l'escenografia d'Ezio Frigerio i el vestuari de Franca Squarapino que, malgrat les exigències de la Sala Gran, aquesta vegada no han batut precisament el rècord de l'opulència sinó que, amb el reciclatge del fons del magatzem escenogràfic del TNC, s'han limitat a posar un espai simbòlic: una terrassa d'època mirant a un jardí versallesc. Això sí, tot molt clàssic, al servei dels personatges de Marivaux.

Des del carrer

RAMON SAFONT-TRIA, COORDINADOR DEL PROGRAMA DE TELEVISIÓ «CREURE AVUI»

«El missatge de l'Església ha de ser senzill, directe i positiu»

Carme Munté

El programa televisiu *Creure avui* celebra 25 anys transmetent les notícies d'Església. Primer a Televisió de Mataró i actualment a M1TV. Coordinat per Ramon Safont-Tria, és fruit de la iniciativa del Consell Pastoral de l'Arxiprestat de Mataró i els estudis es troben a la parròquia de Santa Maria. Amb motiu de l'aniversari, s'han organitzat diversos actes i conferències. El 23 de maig, el cardenal Lluís Martínez Sistach va presidir una missa d'acció de gràcies.

Com valora aquests 25 anys de Creure avui?

Es poden fer diverses valoracions. La primera és l'experiència d'un treball en equip. Ens vam proposar que cadascú hi dediqués un temps, limitat i possible, cada setmana o cada mes. Això ha fet possible que cadascuna de les 126 persones que hi ha intervingut hagi gaudit durant el temps que hi ha treballat. La segona valoració és que els continguts del programa han estat una eina de formació per a tots i cadascun de nosaltres. En tercer lloc valorem el repte que ha representat el fet d'estar al dia en una societat canviant, que ens ha obligat a treballar encara més intensament per tal que el missatge que aporta el programa sigui més efectiu.

Ha estat difícil l'adaptació tecnològica?

Tots els voluntaris del programa han començat quasi sense saber res del món audiovisual i de mica en mica s'han anat formant, ha estat com una escola. Aquest fet ha facilitat que s'hagin desenvolupat dins del programa perfils professionals que després han anat als mitjans de comunicació professionals. Des de la perspectiva tècnica, sempre hem treballat amb material semiprofessional, començant pels formats Betamax i VHS i evolucionant després cap al format digital DV i a continuació

Esther Collado

passant al format 16:9 amb l'aparició de les TDT. Des de l'aspecte de la cobertura, el programa va iniciar-se amb una cobertura local a Mataró i ara, des de fa uns anys, amb l'aparició de la TDT arribem a tot el Maresme. Però si comptem amb la xarxa, arribem a tot arreu des de fa més de 6 anys, ja que tenim els programes a internet tant en la plataforma Vimeo com a la plataforma de la Xarxa de Televisions locals.

L'Església celebra aquest diumenge la Jornada Mundial de les Comunicacions Socials. Quin és el principal repte comunicatiu?

El principal repte és saber conviure amb els mitjans. L'Església espanyola i la catalana, pel seu passat polític, estava acostumada a ser considerada «La veu». Des de l'obertura democràtica, l'Església és una veu més.

Per això, el missatge ha de ser net, clar, senzill, directe, ha de ser un mis-

satge positiu i aconsellador, més que no pas un missatge negatiu i prohibidor.

Cal també més formació?

Sí, l'Església necessita fer un aprenentatge, començant pels mateixos clergues, que s'han de formar en la presència en els mitjans de comunicació. Els seminaristes haurien de tenir assignatures específiques per saber estar en contacte amb els mitjans, ser-hi més presents i amb senzillesa. Tenim el millor missatge que es pot transmetre i n'hem d'aprendre amb els mitjans d'avui. Recordo que quan començàvem *Creure avui*, Francesc Pou, llavors arxiprest de Mataró, va entrar al plató i em va preguntar què hi fèiem. En acabar d'explicar-li tècniques i continguts, em va mirar i em va dir: «Potser sant Pau també ho faria així.» Aquell dia vaig sentir una nova responsabilitat. Aquesta és la que té l'Església pel que fa als mitjans.

Pensant-ho millor

Antoni Coll
Periodista

La mossegada del gos

Un dels primers dies de feina, el Papa va arribar a les oficines de la secretaria d'Estat a les vuit toques. No hi havia encara cap monsenyor ni cap oficial. Només el bidell. I tots els llums estaven oberts. El Papa va preguntar per què estaven oberts, i el bidell li va contestar que «sempre s'ha fet així».

Francesc va respondre que amb els diners que gastem inútilment es podria pagar el sou d'un sacerdot, i va anar tancant els llums innecessaris. Aquest fet va circular per la Cúria vaticana.

En una altra ocasió, el papa Francesc va demanar als sacerdots i als fidels que tractessin d'evitar sempre la rutina en la celebració de la missa. Ni rutina a les cerimònies sagrades, ni rutina del «sempre s'ha fet així» a les petites circumstàncies diàries.

Això m'ha recordat una anècdota protagonitzada per algú que coneix. Acostumava a visitar un amic que tenia un gos a casa. Quan hi anava sempre acariciava l'animal perquè, com que era mansoi, semblava feliç amb aquesta salutació. Un dia, tots dos amics estaven asseguts l'un davant de l'altre, la conversa es va allargar i el visitant s'hi va embrancar mentre rascava el cap del gos ajagut als seus peus, fins que, sorprenentment, es va tombar i li va mossegar la mà. El meu amic, interpretant aquest fet, deia: El gos es va adonar que no li feia festes de veritat, sinó que ho feia per rutina.»

És possible. En tot cas cal descartar que el motiu de la mossegada fos que el gos s'adonava que el visitant era un directiu d'Hisenda. Reconeix que l'anècdota és força trivial, però, de vegades, em serveix per pensar que no hem de fer les coses per rutina. Al cap del dia tenim moltes «converses d'ascensor», totalment superficials; i moltes altres en les quals saludem mecànicament les persones que trobem en qualsevol moment. I no cal parlar del costum de no saludar que hi ha a la ciutat.

Joseph Ratzinger explicava que quan era cardenal un dia es va proposar saludar totes les persones que es creuessin amb ell pel carrer si ho veia oportú. Algú a qui va saludar, es va aturar i li va dir: «Vostè s'ha equivocat.»

Ja veieu que queda molt de camp per recórrer per fer un món més humà i les nostres relacions menys fredes o rutinàries.

Rauxa

Incultura general

El curs vinent el grau en Filologia Romànica ja no s'ofereix a la Universitat de Barcelona, l'únic centre de tot Espanya on encara es podia estudiar. Aquesta trista desaparició és una conseqüència lògica de la mentalitat imperant, que menysprea tot el que no és rendible en termes purament econòmics ni sembla conferir cap prestigi social. També és un senyal inequívoc del profund desinterès per la pròpia cultura en un Estat on, tret del basc, totes les llengües pròpies pertanyen a la família romànica.

La confluència de la mentalitat occidental utilitarista amb la deixadesa endèmica d'aquestes terres per la cul-

tura no ha fet més que agreujar la llarga tradició de la incultura general. Ni l'escolarització sistemàtica ni l'accés fàcil i gratuït a la informació no han contrarestat aquest corrent tan arrelat, i no han aconseguit crear una classe àmplia mínimament culta. Només cal imaginar les respostes que obtindríem si sortíssim al carrer i demanéssim a joves amb una formació mitjana, o fins i tot superior, el que saben sobre els cristians ortodoxos, Ramon Llull o l'art gòtic, per exemple; ens quedariem esgarriats de la majoria de respostes. La cultura, ben cert, no ho és tot, però una societat que viu còmoda en la incultura general és una societat malalta.

Eduard Brufau

